

RIKOSILMOITUKSEN LAATU

Rikostutkijoiden näkemyksiä rikosilmoitusten laadusta Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemilla

Olli Kettunen & Joni Marttila

8/2018

Tekijät		Tutkinto/kurssi ja opinnäytetyö/nimike
Olli Kettunen & Joni Marttila		Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi		Julkisuusaste
Rikosilmoituksen laatu		Julkinen
Ohjaajat ja opintoaine/opetustiimi		Opinnäytetyön muoto
Heli Jalander & Kari Koppanen		Laadullinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää rikostutkijoiden näkemyksiä kenttäpartioiden kirjaamien rikosilmoitusten laadusta Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemilla. Opinnäytetyössä käsiteltiin rikosilmoituksen laatuun vaikuttavia tekijöitä sekä Poliisihallituksen antamaa ohjetta rikosilmoitusten laadinnasta. Opinnäytetyö toteutettiin haastattelututkimuksena ja haastateltavia oli yhteensä kahdeksan. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää rikosilmoitusten laadun taso Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemilla sekä tutkia, onko rikosilmoitusten laadussa puutteita.</p> <p>Haastatteluiden perusteella rikosilmoitusten laadussa on paljon eroja ja suurimmat puutteet ovat yhteystietojen puuttuminen. Tutkimuksen tuloksena poliisiasemien välillä ei ollut merkittäviä eroja rikosilmoitusten laadun suhteen. Tutkimuksen perusteella rikosilmoituksen laatu vaikuttaa rikostutkijan työmotivaatioon positiivisesti tai negatiivisesti. Tutkimuksen mukaan rikostutkijat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä rikosilmoitusten laatuun. Kehittämisehdotuksena haastatteluiden perusteella esille nousi työkierto ja sen positiivinen vaikutus työn laatuun.</p>		
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja vuosi	Opinnäytetyökoodi (OPS)
45 + 1 liitesivu	elokuu 2018	AMK2016ONT
<p>Avainsanat</p> <p>kieli, kiire, kvalitatiivinen tutkimus, laatu, motivaatio, palaute, rikosilmoitus</p>		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
1.1 Käsitteet	6
2 RIKOSILMOITUS	7
2.1 Asianomistajarikos	7
2.2 Rikosilmoituksen vastaanottaminen ja kirjaaminen	7
3 MOTIVAATIO JA PALAUTE	11
3.1 Ulkoinen- ja sisäinen motivaatio	11
3.2 Työmotivaatio	12
3.3 Palaute	12
4 LAATU JA KIIRE	15
4.1 Kiireen vaikutus työn laatuun	15
4.2 Työn johtamisen vaikutus laatuun	17
4.3 Laatu poliisin työssä	17
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	19
5.1 Tutkimusongelma	19
5.2 Tutkimusmenetelmä ja aineisto	19
5.3 Aineiston analyysi	22
5. 4 Tutkimuksen eettisyys ja luottamuksellisuus	24
6 TUTKIMUSTULOKSET	25
6.1 Rikosilmoitusten laatu ja puutteet	25
6.2 Laadun vaikutus rikostutkijan työhön	30
6.3 Rikosilmoituksissa käytetty kieli	34
7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	36
7.1 Tutkimuksen validius ja reliabelius	40
8 POHDINTA	42
LÄHTEET	44
LIITTEET	46

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aihe on rikostutkijoiden näkemyksiä rikosilmoitusten laadusta Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemilla. Haluamme selvittää tutkijoiden näkökannan kenttäpartioiden kirjaamien rikosilmoitusten laadusta sekä siitä, miten rikosilmoituksen laatu vaikuttaa rikostutkijan työhön. Huomasimme kenttäjakson aikana erilaisia tapoja tehdä rikosilmoituksia. Haluamme selvittää, mitä asioita rikostutkijan näkökulmasta laadukkaassa rikosilmoituksessa tulisi olla. Tutkimuksemme aihe on ajankohtainen, sillä laadun kehittämistä puhutaan nykyään paljon ja se on myös Poliisihallituksen tavoitteena (Poliisihallituksen ohje (2020/2013/5231)). Rikosilmoitusten laadusta ei ole tehty aikaisempaa tutkimusta. Näin ollen tilanteen kartoittaminen kahdelta poliisiasemalta on hyvä avaus ja aiheen parissa on paljon mahdollisuuksia tehdä uusia tutkimuksia.

Haastattelemme rikostutkijoita Jyväskylän sekä Seinäjoen poliisiasemilla. Haluamme myös selvittää, onko tutkijoiden näkemyksissä eroja poliisiasemien välillä. Haastattelemme molemmat neljää rikostutkijaa sekä alipäällystöön että miehistöön kuuluvia rikostutkijoita. Suoritamme haastattelut teemahaastatteluna ennalta suunnitellun haastattelurunгон pohjalta. Käsittelemme rikosilmoituksia viiden teeman avulla. Teemat ovat laatu, motivaatio, palaute, kiire ja kieli. Avaamme jokaista teemaa tutkielmamme teoriaosiossa. Nämä viisi teemaa muodostavat myös teemahaastattelun rungon.

Poliisihallituksen ohjeessa (2020/2013/5231) käsitellään tietojen kirjaamista poliisiasiain tietojärjestelmään. Rikosilmoitusten kirjaamiseen käytetään valtakunnallista PATJA-järjestelmää. Poliisihallituksen tekemän ohjeen tavoitteena on, että jokainen virkamies kirjaa ilmoituksen yhdenmukaisesti ja yhtä laadukkaasti. Tällä tavoin varmistetaan esitutinnan jatkuminen sujuvasti ja turvataan sekä asianosaisten että virkamiehen oikeusturva. (Poliisihallituksen ohje 2020/2013/5231). Poliisihallituksen tavoitteena on yhdenmukaistaa rikosilmoitusten kirjaamistapoja ja näin ollen parantaa rikosilmoitusten laatua. Tutkimuksessamme selvitämme, onko rikosilmoitusten laaduissa eroja. Lisäksi haemme vastauksia siihen, mitkä tekijät rikosilmoituksessa ovat tärkeitä esitutinnan sujuvan jatkumisen kannalta.

Pesosen (2007, 35) mukaan laatu on jotain hyvää, mitä henkilö käyttää tuotteena tai palveluna. Laadulle ei löydy yksiselitteistä määritelmää, sillä se koetaan hyvin erilaisena, eri tilanteissa. Koska laatua on vaikea määritellä ja se koetaan eri tavalla eri tilanteissa,

haluammekin selvittää tutkimuksessamme, millaiseksi rikostutkijat Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemilla kokevat rikosilmoitusten laadun.

Kiire on nykyään sana, jota käytetään erilaisissa tilanteissa ja toistuvasti. Nopealla tavalla toteutettu työ tavoitteena saada aikaan tuloksia on eri asia kuin se, että aika loppuu työltä kesken. Kiire ilmestyy yleensä yllättäen ja se koetaan nopeana ajan puutteena. Kiire voi seurata siitä, että työ on suunniteltu väärin tai ei ollenkaan ja siihen varattu aika on liian vähäinen. Toiseksi se voi olla sitä, että työnteen seurauksena meneillä olevaan asiaan kasautuu lisää töitä, mutta työlle annettu aika pysyy samana. Jos työssä tuntuu olevan jatkuva kiire, tulisi miettiä, että suunnitteleeko oman työnsä väärin, vai kasvaako työmäärä vain ulkoisten seikkojen takia, vaikka työaika pysyy samana. (Pesonen 2007, 231–232).

Kiire on nykyään koko ajan esillä työyhteisöissä. Poliisin vähäisistä resursseista on puhuttu pitkään. Kesäisin kenttäpartioilla on huomattavasti enemmän tehtäviä kuin talvisin. Haluamme selvittää, onko vuodenajalla vaikutusta rikosilmoitusten laatuun. Lisäksi selvitämme millä tavalla kiire näkyy rikosilmoituksissa.

Omasta työstä tulee hyvä ja laadukas silloin, kun siihen on itse sitoutunut mukaan. Työssä ei ole välttämättä kyse aina omasta motivaatiosta, vaan se saadaan aikaan kannustimilla tai uhkauksilla (Pesonen 2007, 229). Pesonen nostaa kirjassaan esille työntekijän motivaation vaikutuksen laatuun. Motivaatio onkin yksi tutkimuksemme teemoista. Motivaatio voidaan jakaa kahteen eri osa-alueeseen, ulkoiseen ja sisäiseen motivaatioon. Ulkoisella motivaatiolla tarkoitetaan sitä, että asiaa tehdään jonkin päämäärän saavuttamiseksi. Tekeminen voi kuitenkin olla epämukavaa ja asia hoidetaan vain saavuttaakseen jotain. Ulkoista motivaatiota voidaan myös kutsua keppi- ja porkkanamotivaatioksi. Tällä tarkoitetaan sitä, että ihmisen motivoimiseksi tarvitaan aina joko rangaistusta tai palkintoa. (Martela & Jarenko 2014, 14).

Palautetta tulisi antaa organisaatiossa sekä vertikaalisesti, että horisontaalisesti. Horisontaalisella palautteella tarkoitetaan palautetta, joka on samantasoisten työntekijöiden välistä. Vertikaalisella palautteella taas tarkoitetaan eri tasolle annettavaa palautetta, esimerkiksi esimiehen alaiselle antamaa palautetta. Horisontaalista palautetta kutsutaan myös vertaispalautteeksi. Sen tarkoituksena on laajentaa omaa ja muiden käsityksiä. Lisäksi vertaispalautteella on mahdollista saada kollega oivaltamaan uusia asioita ja uudenlaisia näkemyksiä. Vuoropuhelu työyhteisössä on avainasemassa kehittymisen ja osaamisen

parantamisen kannalta. (Kupias, Peltola ym 2006). Laadun kehittämisen kannalta palaute organisaatiossa on välttämätöntä. Vertaispalaute työyhteisössä on avainasemassa laadun kehittämisen kannalta. Haluamme selvittää tutkimuksessamme, kuinka paljon palautetta annetaan rikostutkinnan puolelta kentän poliisimiehille vertaispalautteena.

1.1 Käsitteet

Tässä kappaleessa avaamme opinnäytetyössämme käyttämiä poliisialan käsitteitä. Käsitteiden avaamisella on tarkoitus auttaa lukijaa ymmärtämään tekstiä paremmin.

- PATJA = Poliisiasiantietojärjestelmä johon rikosilmoitukset kirjataan
- Tutkintamuistio = Muistio PATJA:ssa, johon voi kirjata omia näkemyksiä tutkijalle. Tiedot eivät mene esitutkintapöytäkirjaan eikä syyttäjälle.
- P-tunnus = Jokaisen poliisimiehen yksilöivä tunnus.

2 RIKOSILMOITUS

Rikosilmoituksen vastaanottoon liittyvä kynnys ei ole korkea. Mikäli esitutkintaviranomaiselle ilmoitetaan rikos tai jokin tapahtuma, jonka ilmoittaja epäilee olevan rikos, on siitä kirjattava ilmoitus viipymättä. Mikäli ilmoituksesta puuttuu jotain oleellista, on ilmoituksen laatijaa pyydettävä tarvittaessa korjaamaan sitä. (Esitutkintalaki 3:1§).

2.1 Asianomistajarikos

Kun kyseessä on asianomistajarikos, täytyy asianomistajalle tehdä selväksi se, että esitutkintaa jatketaan ainoastaan siinä tapauksessa, jos asianomistaja vaatii tekijälle rangaistusta. Mikäli rangaistusvaatimusta ei saada selville ilmoitusta tehdessä, se kirjataan PATJA-järjestelmään ikään kuin suostumus olisi olemassa rangaistusvaatimukseen. Asianomistaja voi halutessaan perua rangaistusvaatimuksen, josta seuraa esitutkinnan lopettaminen. Peruuttamisoikeutta asianomistaja voi käyttää ainoastaan kerran. Mikäli tällä tavoin menetellään, se merkitään viipymättä luonnollisen henkilön asianosaisuuskohtaan. (Poliisihallituksen ohje 2020/2013/5231, 3)

2.2 Rikosilmoituksen vastaanottaminen ja kirjaaminen

Esitutkintaviranomaisen tulee selvittää ennen esitutkinnan aloittamista se, ettei ketään ole aiheettomasti asetettu rikoksesta epäillyn asemaan. Ilmoituksen vastaanottaminen ja kirjaaminen kuuluu poliisimiehelle tai muulle tehtävään koulutuksen saaneelle virkamiehelle, joka osaa ja tuntee PATJA-järjestelmän ja tietää, kuinka sitä käytetään. Ilmoitus kirjautuu aina virkamiehen henkilökohtaisella P-tunnuksella. Ilmoituksen merkinnöistä tai niiden puutteista vastaa ilmoituksen kirjannut poliisi- tai virkamies. (Poliisihallituksen ohje 2020/2013/5231, 3)

Tapahtumapaikalla käynyt poliisimies kirjaa yleensä ilmoituksen. Sillä varmistetaan se, että ilmoitukseen ja tutkintamuistioon kirjataan kattavasti poliisimiehen paikalla tekemät havainnot ja suoritettavat toimenpiteet. (Poliisihallituksen ohje 2020/2013/5231, 4)

Poliisihallituksen ohjeessa (2020/2013/5231) käsitellään tietojen kirjaamista poliisiasiain tietojärjestelmään. Rikosilmoitusten kirjaamiseen käytetään valtakunnallista PATJA-

järjestelmää. Poliisihallituksen tekemän ohjeen tavoitteena on, että jokainen virkamies kirjaa ilmoituksen samalla tavalla ja yhtä laadukkaasti. Tällä tavoin varmistetaan esitutkinnan jatkuminen sujuvasti ja turvataan sekä asianosaisten että virkamiehen oikeusturva. (Poliisihallituksen ohje 2020/2013/5231, 2)

Rikosilmoitus käynnistää esitutkinnan, joten sen tekeminen laadukkaasti takaa hyvät lähtökohdat esitutkinnan jatkumiselle. Vaikka yksittäinen rikos olisikin vähäinen tai vaikeasti selvitettävä, hyvin kirjattu rikosilmoitus voi olla arvokas dokumentti jatkossa, kun tutkitaan muuta rikosta ja etsitään lisätietoja poliisin järjestelmästä. Partion tekemät havainnot rikospaikalla ovat tärkeitä, jotta ilmoitukseen voi kirjata tarkat tekotavan sekä tekopaikan luokittelut. (Poliisihallituksen ohje 2020/2013/5231).

Asiasta on kirjattava rikosilmoitus, kun on syytä epäillä rikoksen tapahtuneen, seuraavissa tilanteissa:

- *henkilökohtaisesti, kirjallisesti, puhelimitse tai muulla tavoin poliisille ilmoitetun rikoksen johdosta;*
- *poliisille tulleen hälytysilmoituksen ja sen vuoksi suoritettujen toimien ja havaintojen yhteydessä ilmi tulleen rikoksen johdosta;*
- *esitutkinnan yhteydessä paljastuneitten liitännäisrikosten ja rikossarjojen johdosta; taikka*
- *poliisin omien rikosta koskevien havaintojen perusteella.* (Poliisihallituksen ohje 2020/2013/5231).

Poliisihallituksen ohjeen (2020/2013/5231) mukaan rikosilmoitukseen vastaanottajaksi merkitään se poliisin henkilö, jolle ilmoitus asiasta on ensimmäisenä tehty. Jos ilmoitus on tullut hätäkeskukselta, ilmoitusajaksi laitetaan ajankohta, jolloin hätäkeskus on antanut tehtävän poliisille tiedoksi. Jos taas poliisipartio luo oma-aloitteisen tehtävän ja siitä laaditaan rikosilmoitus, ilmoitusajankohdaksi laitetaan tarkka kellonaika havainnon tekemisestä. Jos rikosilmoitukseen tulee useita rikosnimikkeitä, tapahtumaosoitteeksi laitetaan päärikoksen tapahtumaosoite. Osoitteeksi kirjataan kadun tai tien nimi ja talon tai tontin numero. Jos osoitteessa käytetään porras- tai huoneistonnumeroa, on tärkeää, että ne merkitään välilyönnein. Parkkipaikka-aluetta tai risteystä ei merkitä osoitteeseen, vaan se

merkitään ilmoituksen selostusosaan. Risteys merkitään osoitteeksi käyttämällä x-kirjainta kadunnimien välissä, esimerkiksi Kärjenkaari x Kärjentaival.

Poliisihallituksen ohjeen (2020/2013/5231) mukaan GPS-koordinaattitietoja tulee käyttää, kun kyseessä on joku seuraavista rikoksista:

1. Liikenneonnettomuksiin liittyvissä rikoksissa tai tapahtumissa
2. Seksuaalirikoksissa
3. Henkeen ja terveyteen kohdistuvissa rikoksissa
4. Omaisuusrikoksissa, kun tarkalla paikkatiedolla on merkitystä esimerkiksi analyysin ja sarjoittamisen kannalta
5. Tuhotöissä, ja muissakin rikoksissa tai tapahtumissa silloin, kun tarkalla paikkatiedolla on merkitystä esimerkiksi analyysin ja sarjoittamisen kannalta

Rikosilmoitukseen lisättävien luonnollisten henkilöiden osalta on tärkeää merkitä heidän henkilötunnus, kotiosoite ja muita yksilöiviä tietoja, kuten matkapuhelinnumero sekä sähköpostiosoite. Luonnollisen henkilön kertoma puhelinnumero on hyvä yksilöidä joko koti tai työnumeroksi. Jos numeron yksilöinti ei ole selkeää, se merkitään PATJA:n alasetoalokosta merkinnällä: MUU. Ajantasaiset yhteystiedot sekä varsinkin puhelinnumero ovat tärkeitä henkilön tavoittamisen kannalta, rikosasian selvittämisessä. Mikäli henkilöllä on turvakielto voimassa, merkitään yhteystiedot tutkintamuistioon.

Poliisihallituksen ohjeesta (2020/2013/5231) ilmenee rikosilmoituksen selostusosan olevan kaksijakoinen. Selostusosa koostuu tiivistelmästä sekä varsinaisesta selostusosasta. Tiivistelmän tarkoituksena on antaa lyhyt kuvaus tapahtumasta. Tiivistelmään on kirjattava ainakin teko sekä tekotapa ja -paikka. Nämä asiat ovat tärkeä mainita tiivistelmässä, sillä tiivistelmän tiedon menevät vuorokausiraporttiin. Selostusosassa voi tarkentaa osoitetietoja, jos se on tarpeellista. Tapahtumapaikalla käyneiden partionjäsenten nimet kirjataan pääsääntöisesti selostukseen. Jos kirjaaminen selostusosaan voi vaikeuttaa rikoksen selvittämistä tai vaarantaa poliisimiehiä, voi nimet kirjata tutkintamuistioon. Selostusosassa kuvataan tapahtumat siten, että rikoksen tunnusmerkistö, tekotapa ja seuraukset tulevat hyvin ilmi.

Selostusta kirjoittaessa on tärkeää muistaa, että asianosaisilla on oikeus saada ilmoitusjäljennös. Näin ollen selostuksessa ei saa olla poliisin taktisia tai teknisiä menetelmiä tai yksityiskohtia, joiden paljastuminen voisi vaarantaa esitutkinnan

tarkoituksen. Selostukseen ei myöskään kirjata poliisimiehen tai muunkaan henkilön arvailuja tai perustelemattomia johtopäätöksiä. Tämän kaltaiset oletamat tulee kirjata tutkintamuistioon. Tutkintamuistioon voi kirjata asioita, jotka voivat edistää tutkintaa, mutta eivät ole varmaa tietoa. Tutkintamuistioon kirjoitetut asiat eivät ole julkisia, eivätkä myöskään asianosaisjulkisia ja siitä ei anneta jäljennöstä. (Julkisuuslaki 5§ 3mom 2 kohta).

Poliisihallituksen ohjeen (2020/2013/5231) mukaan tekotavan ja tekopaikan luokittelu tulee tehdä ainakin seuraavissa rikoksissa:

1. Omaisuusrikoksissa, mukaan lukien ajoneuvoihin kohdistuneet rikokset
2. seksuaalirikoksissa
3. henkeen ja terveyteen kohdistuneissa rikoksissa
4. Ihmiskaupparikoksissa; ja
5. Tuhotöissä.

3 MOTIVAATIO JA PALAUTE

Motivaatiolla on monta erilaista määritelmää. Hodson (2001, 23) määrittelee teoksessaan, että motivaattori on jotain, mikä saa ihmisen toimimaan ja näin ollen motivaatio on tarkoituksellista käytöstä jonkin asian saavuttamiseksi. Motivaatio on kaiken toiminnan alku. Kun ihminen on motivoitunut, hänen käyttäytymisellä on selkeä päämäärä ja tarkoitusperä. Motivaatiota voi kutsua psyykkiseksi tilaksi, joka säätelee ihmisen vireystilaa, aktiivisuutta sekä kyvykkyyttä toimia työn suorittamiseksi. Motivaation määrä vaikuttaa siihen, kuinka pitkään työsuoritusta jatketaan. Hyvinvoiva ihminen kiinnostuu ja motivoituu uusista asioista. (Sinokki 2016, 60–62)

3.1 Ulkoinen- ja sisäinen motivaatio

Motivaatio voidaan jakaa kahteen eri osa-alueeseen, ulkoiseen ja sisäiseen motivaatioon. Ulkoisella motivaatiolla tarkoitetaan sitä, että asiaa tehdään jonkin päämäärän saavuttamiseksi. Tekeminen voi kuitenkin olla epämieluisaa ja asia hoidetaan vain saavuttaakseen jotain. Ulkoista motivaatiota voi myös kutsua keppi- ja porkkanamotivaatioksi. Tällä tarkoitetaan sitä, että ihmisen motivoimiseksi tarvitaan aina joko rangaistusta tai palkintoa. (Martela & Jarenko 2014, 14).

Ulkoiset palkinnot eivät tule työstä itsestään, vaan ne ovat avustuksia esimiehiltä, jotta työt tehtäisiin huolella ja sääntöjä noudatettaisiin. Avustukset sisältävät korvauksia kuten palkat, bonukset, luontaisedut ja rahapalkinnot. Sisäiset palkinnot taas tulevat työntekijälle työstä itsestään. Palkinto voi olla tyytyväisyys kuten ylpeys ammattitaidosta tai tunne, että todella auttaa asiakasta. (Thomas 2009, 12–13).

Ihminen on luonnostaan aktiivinen. Eniten se tulee esille pienissä lapsissa. Pienet lapset ovat loputtoman uteliaita ja haluavat nähdä toimintansa vaikutukset. Lapset ovat luonnostaan motivoituneita oppimaan, ryhtymään haasteisiin sekä ratkomaan ongelmia. Aikuisetkin ovat luonnostaan motivoituneita tekemään moninaisia askareita. Ihmiset käyttävät paljon aikaa asioihin, joista ei ole saatavilla selvää ja huomattavaa ulkoista palkintoa. Ensisijaiset motivaation lähteen ovat spontaanit, sisäiset kokemukset jotka seuraa käyttäytymistä. Sisäinen motivaatio on energian lähde, joka on keskeinen osa ihmisen käyttäytymistä. (Deci & Ryan 1985, 11).

Kun työntekijät ovat sisäisesti motivoituneita, he kokevat olonsa mielekkääksi ja nautinnolliseksi. He kokevat itsensä aikaansaaviksi ja itseohjautuviksi. Joissain tilanteissa sisäisesti motivoituneet ihmiset kokevat flow-tilan. Kiinnostuksen ja flow-tilan vastakohtat ovat paine ja jännitys. Kun ihmiset painostavat itseään, kokevat itsensä jännittyneeksi ja työskentelevät kovalla kiireellä, voi olla varma, että työhön liittyy joku ulkoinen motivaattori. (Eml).

3.2 Työmotivaatio

Työmotivaatiossa korostuu jokaisen työntekijän persoonallisuus ja elämänvaihe. Työmotivaatiossa tärkeää on myös keskittyä johtamiseen, työyhteisöön sekä itse työn ominaisuuksiin. (Sinokki 2016, 80). Ihmiset motivoituvat työhönsä kukin eri tavoin. Sisäisesti motivoitunut työntekijä motivoituu itse työtehtävän sisällöstä, ulkoisesti motivoitunut taas sovitusta palkkiosta. Osa taas on tältä väliltä. Motivoivan työn tunnusmerkkejä on muun muassa sopiva haasteellisuus, työstä sovittu palkkio sekä sovitut tavoitteet. Työyhteisön merkitys työmotivaatioon on suuri ja se vaikuttaa sekä yksilön, että koko organisaation motivaatioilmapiiriin. (Eml, 80–82)

Motivoitunut työntekijä on ahkerampi sekä tehokkaampi. Työntekijän omat mieltymykset ohjaavat tarkkaavaisuuden kohteita. Jos työntekijältä puuttuu kiinnostus omaa työtä kohtaan, on häntä melkein mahdotonta motivoida. Asenteella on iso vaikutus työsuoritukseen. Hyvällä asenteella työntekijä paneutuu tehtävään ja suoriutuu siitä vastoinkäymisistä huolimatta. (Sinokki 2016, 86–87).

3.3 Palaute

Palautteen tarkoituksena on antaa tietoa toiminnassa menestymisestä. Tieto toiminnan laadun tasosta on välttämätöntä mille tahansa organisaatiolle. Palaute voi olla joko positiivista tai negatiivista. Palautteen avulla välitetään myös informaatiota siitä, mitä vaikutusta työntekijän työpanoksella on toisiin työntekijöihin ja sitä kautta koko työyhteisöön. Jos palautetta ei anneta työpaikalla, vaarana on, että työntekijät ajautuvat tekemään asioita, jotka kokevat helpoiksi ja itselleen kiinnostaviksi. Palautteen puuttuminen vaikuttaa myös negatiivisesti työyhteisön tehokkuuteen. Vaarana on, että työntekijän kokema työn merkityksellisyys ja motivaatio katoavat palautteen puuttuessa. (Kupias, Peltola ym 2016)

Palaute on tietoa työntekijälle hänen suorituksestaan, minkä avulla työntekijä voi parantaa tuloksia tai prosessia. Palautteen täytyy edistää oppimista. On tärkeää varmistaa, että työntekijöillä on tarpeeksi palautetietoa, jotta he voivat parantaa työtuloksiaan tai prosessia. Hyvä palaute on erityistä, täsmällistä, informatiivista ja hallittavaa. Positiivista ja negatiivista palautetta tulisi olla sopivassa suhteessa. Liika negatiivinen palaute lannistaa työntekijää ja vähentää motivaatiota. Sisäisen motivaation kannalta palautteessa on tärkeää antaa niin informatiivista palautetta kuin mahdollista ja välttää palautetta, joka tekee työntekijän liian riippuvaiseksi esimiehen päätöksistä. (Hiam 2003, 114, 137).

Yleensä positiivinen palaute motivoi työntekijää ja sillä on myös positiivinen vaikutus työntekijöiden sitoutumisessa työyhteisöön. Negatiivinen palaute vaikuttaa toisiin näyttämisen tarpeen lisääntymisellä, mutta osaan se voi vaikuttaa lamaannuttavasti. Palautteen antaminen on kuitenkin tärkeää, sillä sen avulla työntekijä kokee työnsä arvokkaaksi ja tärkeäksi. Palautteen antamisessa tärkeää on, että positiivinen palaute annetaan julkisesti ja negatiivinen kahden kesken. Hyvin annettussa palautteessa kuvaillaan ja pohdiskellaan, missä ja miksi on onnistuttu. Moralisointi ja tuomitseminen eivät kuulu hyvään palautteeseen. (Sinokki 2016, 90).

Palautetta tulisi antaa organisaatiossa sekä vertikaalisesti, että horisontaalisesti. Horisontaalisella palautteella tarkoitetaan palautetta, joka on samantasoisten työntekijöiden välistä. Vertikaalisella palautteella taas tarkoitetaan eri tasolle annettavaa palautetta, esimerkiksi esimiehen alaisella antamaa palautetta. Horisontaalista palautetta kutsutaan myös vertaispalautteeksi. Sen tarkoituksena on laajentaa omaa ja muiden käsityksiä. Lisäksi vertaispalautteella on mahdollista saada kollega oivaltamaan uusia asioita ja uudenlaisia näkemyksiä. Vuoropuhelu työyhteisössä on avainasemassa kehittymisen ja osaamisen parantamisen kannalta. Esimies voi antaa vertikaalista palautetta silloin kun haluaa ohjata työntekijää. Vertikaalisen palautteen luonteeseen kuuluu esimiesaseman selkeä näkyminen ja asemaan liittymä ohjauksellinen tehtävä. (Kupias, Peltola ym 2016)

Palautteen antamista vältellään liikaa, vaikka joku olisi tehnytkin hyvää työtä. Se voi johtua siitä, että emme tiedä mistä aloittaa, mitä sanoa ja miten sanoa. Saatamme olla huolissaan, että kollega tarvitsee ohjausta kehittyäkseen, mutta emme halua keskustella ohjausta tarvitsevan kanssa, sillä hänellä voi olla kovat työpaineet ja pitkät työvuorot. Voi olla myös, että itse on kovan paineen alla ja muut työtehtävät tuntuvat tärkeämmiltä, entä palautteen

antaminen. Osasyynä palautteen antamisen välttelylle voi olla itsevarmuuden puute ja miete, että miksi juuri minun pitäisi antaa palautetta. (Sillet 2016)

4 LAATU JA KIIRE

Laatu on käsitteenä vaikea pukea sanoiksi. Ihmisillä on usein erilaisia mielipiteitä siitä, mitä laatu on. Laatu voi tarkoittaa esimerkiksi kestävyyttä, jonkin tuotteen ulkonäköä, asian sujuvuutta ja tunnetta jostain elämyksestä minkä on kokenut onnistuneesti. Laatu on jotain hyvää, mitä henkilö käyttää tuotteena tai palveluna. Laadulle ei löydy yksiselitteistä määritelmää, sillä se koetaan hyvin erilaisena, eri tilanteissa. Laadun voi nähdä ja kokea eri suunnista. Esimerkiksi tuotteen suunnasta asiakkaan tai ympäristön suunnasta. (Pesonen 2007, 35).

Pesonen määrittelee teoksessaan (2007, 35) laadun omin sanoin seuraavasti: ”Laatu on kaikki ne ominaisuudet ja piirteet, jotka tuotteella tai palvelulla on ja joilla se täyttää asiakkaan odotuksia, vaatimuksia tai tottumuksia, olivatpa ne ilmaistuja tai piilossa olevia.” Omasta työstä tulee hyvä ja laadukas silloin, kun siihen on itse sitoutunut mukaan. Työssä ei ole välttämättä kyse aina omasta motivaatiosta, vaan se saadaan aikaan kannustimilla tai uhkauksilla. Työhön sitoutumiseen tarvitaan omaa tahtoa tehdä asioita aikaansaavasti vastoinkäymisistä huolimatta. Työtä tehdessä tulisi tulkita omaa ajattelemista asiakaslähtöisyydestä ja kenelle tekee työtä. Samalla tulisi tarkastella omaa suunnitelmallisuutta, kuten onko omat suunnitelmat realistisia ja sopivatko ne työyhteisön resursseihin. Oma yhteistyökyky on vahva osa työntekoa. Työyhteisössä voi olla muista hyötyjä tai paljon panosta antava henkilö, joka saa siitä myös itselleen enemmän irti. (Eml, 229).

4.1 Kiireen vaikutus työn laatuun

Kiire on nykyään sana, jota käytetään erilaisissa tilanteissa ja toistuvasti. Nopealla tavalla toteutettu työ tavoitteena saada aikaan tuloksia on eri asia kuin se, että aika loppuu työltä kesken. Kiire ilmestyy yleensä yllättäen ja se koetaan nopeana ajan puutteena. Työssä se koetaan yleensä, sillä tavalla, että jokin suoritettavalle työlle asettama aika on liian suuri verrattuna käytettävissä olevaan aikaan. Kiire voi seurata siitä, että työ on suunniteltu väärin tai ei ollenkaan ja siihen varattu aika on liian vähäinen. Toiseksi se voi olla sitä, että työnteon seurauksena meneillä olevaan asiaan kasautuu lisää töitä, mutta työlle annettu aika pysyy samana. Jos työssä tuntuu olevan jatkuva kiire niin tulisi miettiä, että suunnitteleeko oman työnsä väärin, vai kasvaako työmäärä vain ulkoisten seikkojen takia, vaikka työaika pysyy samana. Tällaisessa tilanteessa tulisi keskustella oman esimiehen kanssa ja kysyä, mikä työ

tehdään ensin ja minkä voi jättää myöhemmälle. Mikäli aikataulu on jo täynnä, tulisi työt asettaa tärkeysjärjestykseen esimerkiksi esimiehen välityksellä ja kenties jakaa ylimääräistä työtä työkavereille, jos se on mahdollista. (Pesonen 2007, 231–232).

Ihmiset ovat tottuneet omassa elämässään kiireeseen hetkellisesti, joten sitä ei osata välttämättä ajatella mitenkään erityisesti. Kiire voi syntyä esimerkiksi siitä, että lähtee viime hetkellä töihin ja siitä syntyy hetkellinen hätä, mitä ei osata kokea omalla tavallaan kuluttavana kiireen tunteena. Kiire ei ole siis aina hermostuttava tunne, ellei se sitten ilmene fyysisenä oireena, esimerkiksi hikoiluna. Kiire voi muuttua siinä kohtaa jopa kärsimykseksi, kun se alkaa kestämään pidemmän aikaa. Esimerkiksi töissä jokin asia, jonka kuvittelee hoitavansa tunnissa, muuttuukin koko päivän mittaiseksi askareeksi, joten se alkaa tuntumaan raskaalta taakalta kannettavaksi. Lyhytkestoisena kiire ei siis tunnu juuri raskaalta, mutta kun siitä tulee jatkuvaa, se ei tunnu enää mielekkäältä. (Puronen 2005, 27).

Purosen (2005, 140–141) mukaan kiire on meissä jokaisessa sisällä ja sen kohottama tunne kasvaa siitä, että havainnoimme ja ajattelemme kokevamme toisissamme jotain, mikä kohottaa meissä tunteen kiireestä. Kiireen kohottama tunne koskee yhtäaikaiseen tai menneeseen keskusteluun muiden ihmisten kanssa. Se voi seurata joko sanallisesta tai sanattomasta keskustelusta. Ihmisillä on tapana syyttää muita kanssaeläjiä hankalaksi kokemastaan tunteesta. Ihminen vastaa kuitenkin yleensä itse tunteistaan. Kiireen tunne, joka nousee itselle pintaan, on yleensä itse aiheuttamaa. Kiireelle antautuminen on siis itsestä kiinni. Usein kuitenkin koetaan, että kiireen tunne on noussut ulkopuolelta, mutta sitä tunnetta ei voi kuitenkaan siirtää itseltä ulkopuolelle. Kiire syntyy työn suorittamiseen varatusta liian lyhyestä ajasta tai siitä, että annettu työ tuntuu liian vaikealta, tai se ei edes kuulu minulle.

Kiire ei rajaudu pelkästään töissä olevaan kiireeseen, vaan ihmisistä on tullut suorituskeskeisempiä myös muissa asioissa. Suorittaminen voi olla ihmisellä eräänlainen tarve tulla hyväksytyksi. Itse suorittaminen ei ole ongelma, mutta se kun suorittaminen kasvaa koko ajan, syntyy siitä eräänlainen kiireellinen ongelma. Vaatimukset voivat lisätä suorittamista ja sitä kautta kiireen tunnetta. Ihminen ei välttämättä osaa erottaa itsestään työpuolta ja vapaa-ajan puolta. Töistä lähdettyään kiireen tunne ei välttämättä jää sinne, vaan sitä kannetaan myös vapaa-ajalla. Tästä seuraa, että koko elämä on pelkkää suorittamista. (Puronen, 2005, 51–52).

4.2 Työn johtamisen vaikutus laatuun

Työyhteisössä esimiesten tulee olla sitoutuneita työn laatuun. Esimiesten tulee vaatia laatua ja osoittaa se alaisille eri tavoin. Johdolla tarkoitetaan henkilöä tai ryhmää, joka ohjaa organisaatioon kuuluvia korkeimmalla tasolla. Johdon täytyy osoittaa oma sitoutumisensa. Johdon tehtäviä ovat esimerkiksi seuraavat asiat: asettaa tavoitteita ja seurata niiden toteutumista, osallistuminen henkilöstön koulutukseen ja tiedottamiseen, käytettävissä oleminen ongelmatilanteissa ja laadusta viestittäminen henkilöstölle. (Pesonen 2007, 90).

Johdon tulee asettaa tavoitteet laadusta henkilöstölle kirjallisena. Johdon täytyy varmistaa, että laatupolitiikka on linjassa organisaation kannalta siten, että se on myös organisaation tapa toimia erilaisissa asioissa. Laatutavoitteiden pitää soveltua myöskin organisaation ajatuksiin sen toimintatavoista. Johdon tulee varmistaa, että laatupolitiikka on selvää organisaation henkilöstölle ja se, että jokainen henkilöstöön kuuluva tietää, mitä se tarkoittaa omalla kohdalla. Laatutavoitteet tulisi päivittää aina ajantasaisiksi erilaisissa tilanteissa. Johdon ollessa sitoutunut laatuun myös henkilöstölle asetetaan laadun tavoitteet kirjallisesti näkyville. (Pesonen 2007, 91–92).

Luoman mukaan (2001, 68–69) laatu muuttuu käsitteenä sen mukaan, kenen kannalta sitä tarkastellaan. Arviointi tehdään yleensä organisaation kesken, mutta arviointia voi tehdä myös intressitahon olettamuksia ja vaatimuksia varten, hyödyntämällä heiltä kerättyä tietoa. Laatuvaatimukset saattavat kohdistua isoilta osin tuotteen ja tuotannon ohella myös yritykseen ja organisaatioon. Tällä tarkoitetaan, että tarkastelun kohteena on tuotannon onnistumisen ohella myös kaikki muu menestyminen, onnistuminen ja erinomaisuus. Tällä tavoin laadun tarkastaminen kohdentuu edellytyksiin, mitkä ovat laadun tuottamista organisaatiossa. Se tarkoittaa, että laatukäsitteiden kehittämisen ulkopuolelle voivat jäädä johtaminen, suunnittelu ja henkilöstö. Tällaisten tekijöiden arvioiminen ei kohdistu itse tuotteeseen tai palveluun, vaan siihen, mitä on hyvän laadun tuottaminen. (Luoma, 2001, 71.)

4.3 Laatu poliisin työssä

Kun laadusta puhutaan poliisitoiminnassa, voidaan sitä tarkastella esimerkiksi poliisin roolista yhteiskunnallisessa tehtävässä. Laatu arvioidaan siinä yhteiskunnan poliisille asettamista tehtävistä ja laadukkuutta seurataan annettuiden tehtävien suorittamisen onnistumisena. Yhteiskunnan asettamia tavoitteita poliisille voidaan vertailla

poliisiorganisaation itse itselleen asettamiin tavoitteisiin. Laadukkuus voi olla tavoite tai lisäksi valikoituja tapoja organisaation tavoitteiden saavuttamiseksi. Päämäärät, joita poliisi toteuttaa ei ole koskaan heidän itsensä asettamia, vaan ne ovat tarkoituksia, joita yhteiskunta on asettanut poliisille. Kyseessä on yhteiskunnan turvallisuus, jota käsitellään lainsäädännössä, joka koskee poliisiorganisaatiota. (Luoma, 2001, 102).

Luoman mukaan (2001, 107) poliisihallinnossa laatu ymmärretään käsitteenä kirjavasti. Laadusta käsitteenä ei ole tarpeeksi täsmällistä määritelmää, joten siitä johtuu, että laadusta ja sen merkityksestä ei olla tarpeeksi perillä organisaatiossa. Kun laatu jää käsitteenä vaikeaselkoiseksi, on poliisimiehen haastavaa ymmärtää, miten laatuajattelua voisi hyödyntää tavoitteiden saavuttamiseksi.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimustyömme tarkoituksena oli haastatella rikostutkijoita Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemilla sekä selvittää rikosilmoitusten laadussa ilmeneviä eroja. Tarkoitus oli selvittää tutkijoiden mielipiteitä kenttäpartioiden kirjaamien rikosilmoitusten laadusta sekä siitä, miten rikosilmoituksen laatu vaikuttaa rikostutkijan työhön.

5.1 Tutkimusongelma

Tutkimuksessa pyrittiin saamaan selville, millaisia näkemyksiä rikostutkijoilla on kenttäpartioiden kirjaamien rikosilmoitusten laadusta sekä siitä, miten se vaikuttaa tutkintaan. Lisäksi halusimme saada selville, millaisia puutteita rikosilmoituksissa esiintyy.

Lisäksi tavoitteena oli selvittää, mitä asioita tutkijan näkökulmasta ilmoituksessa tulisi olla. Tutkimuskysymyksemme ovat:

1. Millaiseksi rikostutkijat kokevat rikosilmoitusten laadun?
 - Minkälaisia puutteita rikosilmoituksissa on?
 - Miten rikosilmoituksen laatu vaikuttaa rikostutkijan työskentelyyn?

5.2 Tutkimusmenetelmä ja aineisto

Toteutimme tutkimuksen haastattelututkimuksena Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemien rikostutkijoille. Haastattelimme neljää tutkijaa molemmilta asemilta. Jyväskylän poliisiasemalla työskentelevät tutkijat ovat olleet poliisina töissä kolmesta vuodesta kolmeenkymmeneen vuoteen. Seinäjoella työskentelevät tutkijat ovat olleet töissä viidestä vuodesta kahdeksaentoista vuoteen. Valitsimme haastateltavat samasta tutkintaryhmästä. Haastateltavien joukossa on alipäällystään sekä miehistöön kuuluvia poliisimiehiä. Yhteensä kahdeksasta haastateltavasta neljä oli naisia. Valitsimme haastateltaviksi molemmilta poliisiasemilta ryhmänjohtajan, sillä he käyvät eniten rikosilmoituksia läpi ja näin ollen heillä on laajin näkemys asian suhteen. Lisäksi halusimme saada myös miehistöön kuuluvien tutkijoiden näkemyksiä, minkä vuoksi molemmilta poliisiasemilta haastattelimme myös useampaa miehistötason tutkijaa. Kriteerinä haastateltaville oli vähintään kahden vuoden kokemus tutkinnasta. Tällä kriteerillä halusimme varmistaa sen, että tutkijalla on ehtinyt kertyä riittävästi kokemusta tutkinnasta ja erilaatuisista rikosilmoituksista.

Valitsimme tutkimusmenetelmäksi kvalitatiivisen menetelmän, koska haluamme selvittää tutkijoiden käsityksiä rikosilmoitusten laadun tilasta. Uskomme, että tutkijoita haastatteleamalla saamme hyvän käsityksen tämän hetkisestä tilanteesta Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemilla. Toteutimme haastattelun teemahaastatteluna. Pohdimme rikosilmoitusten laatuun liittyviä teemoja, joita käsitelimme haastatteluissa. Jokaiseen teemaan suunnittelimme valmiita avoimia kysymyksiä, joiden avulla ohjailimme haastatteluja.

Eskolan & Suorannan (2008, 86) mukaan teemahaastattelussa käsiteltävät aiheet sekä teemat on suunniteltu ennen haastattelua. Teemahaastattelussa kysymysten muodolla ja järjestyksellä ei ole merkitystä. Teemojen järjestys ja laajuus voivat vaihtua haastateltavasta riippuen. Haastattelijan tehtävänä on varmistaa, että kaikki mietityt teemat käsitellään haastattelussa. Haastattelijalla ei ole valmiita kysymyksiä, vaan ennemminkin tukisanoja aiheesta, joita käsitellään haastattelussa. (Eskola & Suoranta, 2008, 86). Toteutimme tutkimuksen haastattelut teemarungon mukaisesti. Jokaisessa haastattelussa kysymysten järjestys määräytyi haastateltavan vastauksien mukaan. Haastatteluiden lopussa kävimme tarkasti läpi, että jokainen kysymys ja teema on varmasti käsitelty. Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 48) mukaan teemahaastattelussa oleellisinta on, ettei siinä ole tarkasti suunniteltuja kysymyksiä, vaan haastattelun kulku määräytyy valittujen teemojen mukaan. Kun halutaan tietoa asiasta tai ajatuksista, helpointa ja tehokkainta on kysyä sitä asiasta tietävältä henkilöltä (Eskola & Vastamäki, 2010, 26).

Teemahaastattelua voi luonnehtia keskusteluksi, mutta se tapahtuu kuitenkin tutkijan aloitteesta, sekä tutkijan ehdoilla. Tutkijan tarkoituksena on luoda vuorovaikutus haastateltavan kanssa ja selvittää asiat, jotka ovat kiinnostavia tutkimuksen kannalta. Vuorovaikutuksen luominen on nykypäivänä tärkeää, sillä haastattelut ovat enemmän keskustelumaisempia kuin ennen. (Eskola & Vastamäki, 2010, 26). Teemahaastattelussa haastateltavien tulkinnat käsiteltävistä asioista sekä haastateltavan asioille koetut merkitykset ovat merkittävässä roolissa. Lisäksi nämä merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 48).

Laadullinen tutkimus ei tuota tilastollisia yleistyksiä, vaan sen avulla yritetään kuvata jotain tapahtumaa, käsittää tutkittavaa toimintaa tai luoda teoreettinen tulkinta tietystä ilmiöstä. Laadullisessa tutkimuksessa laaja aineisto ei takaa tutkimuksen onnistumista, toisaalta vähäiselläkin aineistolla voi tehdä onnistuneen tutkimuksen. Aineiston koko on aina

tapauskohtainen. Laadullisen aineiston koon testaamiseksi on joitain sääntöjä. Saturaatiolla tarkoitetaan, että uudet haastattelut eivät tuo enää uutta tietoa. Kun uutta tietoa ei enää tule, voidaan ajatella, että aineisto on tarpeeksi kattava. Saturaation saavuttamisen kannalta on tärkeää tietää, mitä haastattelulta hakee. (Eskola & Vastamäki, 2008, 61–63).

Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 75) näkemyksen mukaan haastattelun tallentaminen on erittäin tärkeää. Haastattelun äänittämisestä on hyvä sopia haastateltavan kanssa ennen haastattelua. Haastateltavalla on oikeus kieltäytyä haastattelun äänittämisestä. Jos haastateltava ei halua, että haastattelu äänitetään, tulee tutkijan pohtia riittävätkö käsin tehdyt muistiinpanot vai tulisiko haastattelusta luopua. Jos haastattelun analysoiminen edellyttää tarkkaa litterointia, on haastattelun äänittäminen välttämätöntä. (Eskola & Vastamäki 2008, 89–90).

Tutkimuksessamme haastattelutilanne perustui teemahaastattelurunkoon, jonka avulla veimme haastatteluja eteenpäin. Haastatteluissa kysymykset eivät tulleet aina samassa järjestyksessä, vaan teemahaastattelussa tyypilliseen tapaan kävimme kysymykset läpi siten, miten ne nousivat haastatteluissa esille. Suoritimme haastattelut poliisiasemien tiloissa. Jyväskylässä haastattelut käytiin kuulusteluhuoneissa ja näin oli myös Seinäjoella. Ilmoitimme haastateltaville ennen haastattelua opinnäytetyön aiheen, tarkoituksen ja, että haastateltavan henkilöllisyys ei tule tutkimuksessa esille. Lisäksi lähetimme teemahaastattelurungon sähköpostilla haastateltaville etukäteen. Kysyimme ennen haastattelua haastateltavalta suostumusta haastattelun äänittämiseen. Äänittäminen sopi kaikille. Yksi kahdeksasta haastateltavasta vastasi työkiireiden vuoksi sähköpostin välityksellä teemahaastattelurungon kysymyksiin. Litteroimme kaikki äänitetyt haastattelut. Kaikki, joita pyysimme haastateltaviksi, suostuivat mielellään tehtävään.

Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä soveltui hyvin tutkimukseemme, koska tutkijat pääsivät kertomaan omia näkemyksiään rikosilmoitusten laadusta sekä siitä, miten laatu vaikuttaa heidän työskentelyynsä. Lisäksi tutkijat ovat niitä, jotka saavat poliisipartion kirjaaman rikosilmoituksen työpöydälleen. Näin ollen he ovat oikeita henkilöitä kertomaan rikosilmoitusten laadusta. Viimeisessä haastattelussa kummallakin poliisiasemalla vastauksissa ei enää tullut mitään merkittävää uutta tietoa, minkä takia neljä haastateltavaa kummaltakin poliisiasemalta on riittävä määrä. Koska haastateltavat olivat vielä samasta tutkintaryhmästä, neljä haastateltavaa antaa kattavan kuvan tutkintaryhmästä. Laadimme teemahaastattelurungon ennen kuin kummallakaan meistä on ollut työkokemusta

rikostutkintatyöstä. Näin ollen meidän omat kokemuksemme ja ennakkokäsityksemme eivät ole vaikuttaneet haastatteluihin.

5.3 Aineiston analyysi

Hirsjärvi ym. (2007, 216.) mukaan haastattelun tuloksena saadun aineiston analyysi, tulkitseminen ja siitä tehdyt johtopäätökset ovat tutkimuksen tärkein asia, koska se on ollut päämääränä koko tutkimuksen ajan. Tutkijalle voi selvitä jo analyysivaiheessa, minkälaisia vastauksia hän saa tutkimuksen alussa asettamiinsa tutkimusongelmiin. Tutkijalle voi käydä myös niin, että juuri analyysivaiheessa vasta selviää, kuinka tutkimuskysymykset olisi pitänyt asettaa.

Ennen haastatteluja olisi hyvä jo miettiä aineiston analyysiä, sillä se helpottaa haastattelun litterointia. Jos aineistoa ei ole litteroitu ja tarkasteltu vielä aineiston keruuvaiheessa tulisi siihen ryhtyä mahdollisimman pian haastattelujen jälkeen. Näin sen vuoksi, että jos on tarve lisäselvityksille, ne on helpompi hoitaa heti haastattelujen jälkeen. Laadullisen tutkimuksen aineistoa on mahdollista analysoida monella eri tavalla. Usein tavallinen analyysitapa on, että aineisto analysoidaan yhtä aikaa aineiston keruun, tulkinnan ja narratiivisen raportoinnin kanssa. Tallennetun aineiston purkamiseen on käytännössä kaksi tapaa, joista ensimmäinen on litterointi. Litteroinnin voi tehdä koko haastattelusta, tai vain valittuihin teemoihin liittyvästä puheesta. Toinen tapa on tehdä päätelmiä suoraan tallenteista. Aineisto kannattaa litteroida, jos haastateltavia on useampia tai haastattelut ovat kestoaltaan pitkiä. Litteroinnin tarkkuus riippuu tutkimuksesta, eikä litteroinnin tarkkuudesta ole olemassa mitään yksiselitteistä ohjetta. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 135–138).

Tekstin analysoiminen alkaa, kun aineisto on purettu. Sisältö on kuitenkin jo tuttua, sillä aineistoon on tutustuttu jo haastattelussa ja sen litteroinnissa. Aineiston lukemiseen kannattaa varata paljon aikaa, jotta aineistosta saisi mahdollisimman paljon irti. Aineiston käsittelyssä on monta eri vaihetta. Analyysin alussa on aineisto kokonaisuus, josta kokonaisuus jaetaan osiin ja aineisto luokitellaan. Tämän jälkeen on synteesivaihe, jossa pyritään takaisin kokonaisuuteen ja ilmiön hahmottamiseen. Tässä vaiheessa tulkintojen tekeminen on tärkeää. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 143–144).

Yksi analyysin perusta on aineiston kuvaileminen. Tällä tarkoitetaan sitä, että pyritään selvittämään henkilöiden, tapahtumien tai kohteiden ominaisuuksia ja piirteitä. Tarkoitus on

saada vastauksia kysymyksiin kuka, missä, milloin, kuinka paljon ja kuinka usein. Aineiston luokittelu luo pohjan tulkinnalle. Aineiston luokittelu on välttämätöntä vertailun kannalta. Luokkia voidaan kuvata eräänlaisiksi työkaluiksi, joiden avulla voidaan kehitellä esimerkiksi teoriaa. Luokkien luominen voi olla aluksi vaikeaa. Jos aihetta on tutkittu aikaisemmin, voi käyttää aikaisemmissa tutkimuksissa käytettyjä luokitteluja. Aineiston luokittelun jälkeen, luotujen luokkien välille tulisi löytää säännönmukaisuuksia tai samankaltaisuuksia. Näiden lisäksi usein tarkastelussa löydetään vaihtelua ja muusta poikkeavia tapauksia. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 145–147, 149).

Onnistunut aineiston tulkinta on kvalitatiivisissa tutkimuksissa tutkijan pyrkimyksenä. Samaa haastattelutekstiä on mahdollista tulkita eri tavoin, aina vain uusista näkökulmista. Avainasemassa onnistuneen tulkinnan kannalta on, että myös lukija löytää samat asiat tekstistä, jotka tutkijakin löysi, vaikka lukija ei olisikaan samaa mieltä näkökulmasta. Tutkija tulkitsee haastateltavan tulkintoja ja lukija tulkitsee tutkijan tulkintoja. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tulkintaa tulisi tehdä koko tutkimuksen ajan. Tutkimuksen alussa tulkinnat ovat suuremmassa mittakaavassa ja tutkimuksen edetessä siirrytään kohti yksityiskohtaisempia tulkintoja. Tutkimuksen lopussa tulisi kuitenkin tehdä taas tulkintaa isommassa mittakaavassa ja hakea selitystä tutkimalleen ilmiölle. Koska tutkimuksen lukija ei saa luettavaksi itse haastatteluja, on erityisen tärkeää avata tekstissä sitä, miten tulkintaan on päädytty. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 149–152).

Haastattelun kautta saatu aineisto antaa määrällistä aineistoa enemmän vaihtoehtoja analyysimenetelmissä. Haastattelututkimuksen aineiston analysointi vaatii aineistojen yhteismitallistamista. Tällä tarkoitetaan sitä, että aineisto puretaan tekstimuotoon, minkä jälkeen tekstiä on mahdollista analysoida. Haastattelut litteroidaan, minkä jälkeen aineistoa voidaan analysoida lukemalla taikka laadullisen tutkimuksen ohjelmalla. Lopullisten johtopäätösten tekeminen jää kuitenkin aina tutkijalle. (Kananen 2015, 83)

Tutkimuksemme analysointi perustui sisällönanalyysiin. Litteroimme kaikki haastattelut tarkasti. Tämän jälkeen perehdyimme toistemme litterointeihin haastatteluista. Kävimme kysymykset yksitellen yhdessä läpi ja pohdimme haastatteluissa esiin nousseita yhtäläisyyksiä sekä eroavaisuuksia. Luimme haastatteluista tekemämme litteroinnit useaan kertaan läpi ennen pohdintojen tekemistä. Vertasimme haastatteluista saatua tietoa teoriaan ja pyrimme löytämään sieltä yhtäläisyyksiä sekä myös eroavaisuuksia. Vaikka haastatteluista kertyi paljon litteroitua tekstiä, saimme käsiteltyä aineiston järkeväksi

kokonaisuudeksi. Haastatteluista kertyi litteroitua tekstiä 30 sivua. Lyhin haastattelu kesti 13 minuuttia ja pisin 37 minuuttia. Haastattelun keston keskiarvoksi tuli noin 21 minuuttia. Jyväskylän haastateltavista käytetään lyhennystä JKL ja Seinäjoen haastateltavista SJK. Numeroimme haastateltavat haastattelujärjestyksen mukaan.

5. 4 Tutkimuksen eettisyys ja luottamuksellisuus

Tutkimukseen liittyy aina eettisiä kysymyksiä. Kun tutkimusmenetelmänä on haastattelututkimus, ja haastateltavat kohdataan kasvokkain, eettiset ongelmat ovat vahvasti läsnä. Haastatteluvaiheessa eettisiä kysymyksiä on muun muassa, miten haastateltavien kertomien tietojen luottamuksellisuus selvitetään ja miten se huomioidaan. Luottamuksellisuuden eettinen arviointi tulee myös vastaan litterointi vaiheessa. Tutkimuksen eettisyyden kannalta on tärkeää, että litterointi vastaa täydellisesti haastateltavan kertomaa. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 19–20).

Eskolan ja Suorannan (2008, 56) mukaan tietojen käsittelyssä eettisyyden kannalta on tärkeää luottamuksellisuus sekä anonymiteetti. Myös tulosten julkistamisvaiheessa pitää suojata haastateltavien anonymiteetista, jotta luottamuksellisuus säilyy (Eskola & Suoranta 2008, 57). Haastateltavalla on oikeus saada tutkimuksesta tarvittava tieto, jotta hän pystyy päättämään, osallistuuko tutkimukseen vai ei. Se, kuinka paljon tutkimuksen tarkoitusta ja menettelytapoja avaa, on tutkijan itse mietittävä. Liika tieto tutkimuksesta voi vaikuttaa haastateltavan vastauksiin. Ohjeena kuitenkin on, että haastateltava on suostunut haastatteluun ja on saanut asianmukaisen tiedon tutkimuksesta. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 20).

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tuomme esille merkittävimmät tutkimustulokset rikostutkijoille suorittamiemme haastatteluiden perusteella.

6.1 Rikosilmoitusten laatu ja puutteet

Tekemämme aineiston analyysin perusteella tutkijat määrittelivät hyvän rikosilmoituksen olevan selkeä ja loogisesti kirjattu. Kaikkien osallisten yhteystietojen kirjaaminen oikein rikosilmoitukseen koettiin tärkeäksi rikostutkijoiden näkökulmasta.

Hyvä rikosilmoitus on ensinnäkin selkeästi ja loogisesti kirjattu. Ja se perustuu faktoihin ja se on kirjattu puolueettomasti. Ilmoituksen tekovaiheessa on otettu rikosprosessinkin tarpeet huomioon, eli otettu mahdollisimman paljon selville oleellista tietoa tapahtuman alkuvaiheesta. Henkilötiedot ja yhteistiedot on tosi tärkeitä, koska rikostutkijan ei tarvii niitä sitten myöhemmässä vaiheessa selvitellä. Se auttaa myöhemmässä vaiheessa tutkijaa tosi paljon. (SJKH1)

Selkeä, johdonmukainen, eheä ja tarpeellinen. Hyvä rikosilmoitus sisältää kaiken oleellisen tiedon, eikä mitään muuta. Ylimääräiset tiedonhinnat laitetaan tutkintamuistioon. Joskus tutkintaan kirjataan tapauksia, jotka olisi voitu ratkaista jo paikan päällä. (JKLH1)

Kaikki rikostutkijat painottivat rikosilmoituksen selkeyttä ja loogisuutta. Kaikki turha teksti tulee jättää pois. Omia mielipiteitä ei tule kirjata rikosilmoitukseen. Omat arvailut ja mielipiteet pitää kirjoittaa tutkintamuistioon.

Kaikkien haastateltavien mielestä rikosilmoitusten laadussa on selkeästi eroja. Haastateltavat olivat sitä mieltä, että rikosilmoitukseen olisi hyvä kirjoittaa tiivistetyt asiat, jotka ovat selvinneet lähtötilanteessa. Tärkeää olisi kirjata olennaiset asiat ylös.

Kyllä rikosilmootusten laaruis on eroja ja se johtuupi paljolti sitten siitä rikosilmoituksen laatijasta. Eli siitä näkyy kyllä ne henkilökohtaiset ominaisuudet. Toiset kirjoitteloo pidempiä ja niis on monesti sitä turhaa tietoa aivan liikaa. Sanoisin, että jos rikostutkinnasta on kokemusta, niin se ilmoitus on laadukkaampi, kun se, että on ollut pelkästään kentällä. (SJKH3)

Mun mielestä laadussa eroja ihan yleisesti ja kun osassa on just sitten huomaa että toinen on kirjoittanut pienintäkin yksityiskohtaa myöten kaiken, joskus jopa tulee semmoinen olo että tässä on jo vähän liikaa ja turhaakin tietoa, mut sit taas välillä on ihmisiä jotka kirjoittaa parilla sanalla ihan niin kuin tosi lyhyesti ja sieltä jää monta tärkeätä asiaa kuitenkin kertomatta. (JKLH3)

Kaikki rikostutkijat olivat sitä mieltä, että osa kirjoittaa todella lyhyesti ja osittain puutteellisestikin. Osa kirjoittaa taas liiankin paljon ja jopa turhia asioita rikosilmoitukseen. Osa haastateltavista koki, että liika teksti häiritsee ilmoituksessa ja osa oli sitä mieltä, että mieluummin liikaa tekstiä kuin liian vähän. Tutkija voi sitten itse poistaa ilmoituksesta turhaa tietoa.

Kaikki haastateltavat kokivat puutteita yhteystietojen kirjaamisessa rikosilmoituksiin. Haastateltavat painottivat rikosilmoituksen selkeyttä ja yhteistietojen tarkkaa keräämistä. Haastatteluissa nousi esille, että tutkinnan helpottamisen kannalta yhteystiedot ovat tärkeässä roolissa, sillä yhteystietojen saaminen voi joissain tapauksissa olla todella vaikeaa jälkepäin.

Varmaan juurikin toi selkeys ja saattaa joskus ihan olennaisiakin asioita olla kirjaamatta siellä. Varmasti ne on muistettu kysyä siinä tilanteessa, mutta sitten niitä ei oo merkattu. Yks hyvä esimerkki voi olla jonkun osallisen puhelinnumero. Sen jälkeen niitä on paha löytää, jos numerotiedustelusta ei saa sitä selville. Siinä menee taas turhaa työtä jo ihan pelkän puhelinnumeron löytämiseen. (SJKH2)

Se on nyt tietenkin nää yhteystietojen puutteellisuus. Puhelinnumerossa ei tarvi olla kuin yks numero väärin niin se on jo aika haastavaa sen jälkeen. (JKLH2)

Noh puhelinnumerot saattaa olla väärin tai sitten pakkokeinoja puuttuu, niitähän on joskus puutteita pakkokeinoissa, tai ne ei oo täytetty oikein, takavarikkopöytäkirja vaikka, huumeet puuttuu tai mitä on otettu takavarikkoon, mistä on otettu ja kuka on ottanut. Ja ehkä sit välillä yhteystiedot puuttuu ja tapahtumakuvauksissa on välillä puutteita. (JKLH4)

Tutkijat olivat sitä mieltä, että rikosilmoitusten selkeydessä on joskus puutteita. Tutkijat painottivat, että olisi tärkeää kirjata tarkasti se, että keneltä kyseinen tieto on saatu rikosilmoitukseen. Lisäksi useissa haastatteluissa nousi esille, että selostuksessa pitäisi tulla esille rikoksen tunnusmerkistö ja yksityiskohtainen tekotapa.

Haastateltavien näkemyksen mukaan kiire ja motivaation puute vaikuttaa rikosilmoituksen laatuun ja sitä kautta selkeyteen. Pitkään kentällä työskennellyt poliisimies osaa haastatteluiden perusteella kysyä oikeanlaisia kysymyksiä. Leipääntyminen työhön saattaa olla syynä puutteelliseen kirjaamiseen.

Kiire ja motivaatio varmaan suurimmat. En nyt jaksa uskoa, että kentällä varsinkin pidempään ollut henkilö ei osaisi kysyä oikeita asioita ihmisiltä. Nää nyt on varmaan ne, et jos joku nyt on nii leipääntynyt hommaan, ettei oo vaa jaksanut nähdä vaa vaivaa ja ajattelee, että tutkinta hoitaa hommat. (SJKH2)

Tuohon ny vois sanoa sellaa sen niinku justihin monipuolinen ammattitaito on mun mielestä aika tärkeä asia tuos. Välillä tulee semmonen, että jos on epävarma, niin siihen rikosilmoitukseen kirjoitetaan ummet ja lammet. Eli siinä on tosi paljon sitä ylimäärästä. Mutta sanoosinko näin, että se on tietysti osa ammattitaitoa hyvän rikosilmoituksen laatiminen. Ehkä koulutuskin olis siinä tärkeä asia, että saataas sellanen yhtenäinen malli niihin hommiin. (SJKH3)

No se voi olla yön pikkutunteina, määh huulen, että se on silloin, että väsyttää ja ei voi muistaa kaikkea tai sit jos on kiire jos se sattuu semmoiseen aikaan että näkee että on odotuksella paljon keikkaa ja tulee painetta sieltä että pitää kiiresti lähtä johonkin, ehkä se johtuu siitä, ei kukaan varmaan tahaltaan tee huonoja ilmoituksia. (JKLH4)

Osan haastateltavien mukaan kukaan ei tahallaan tee huonoja ilmoituksia, osa taas oli sitä mieltä, että puutteet rikosilmoituksessa voivat johtua motivaation puutteesta. Yön pikkutunteina väsymys ja lukuisat keikat ovat yksi syy puutteellisen ilmoituksen tekemiseen. Haastatteluissa nousi esille, että koulutuksen lisäämisellä voisi olla rikosilmoitusten laatua parantava vaikutus. Tällä tavalla saataisiin yhdenmukaisesti kirjattuja rikosilmoituksia.

Osa tutkijoista oli sitä mieltä, että nykyään rikosilmoitukset ovat laadittu yhdenmukaisemmin. Tutkijat painottavat oman tyylin löytymistä kirjaamiseen, joka löytyy parhaiten kokemuksen kautta. Myös eri laitoksilla on omat tavat ja käytänteet.

Mun mielestä se oli aikaisemmin enemmän sellaista, että selostuksen piti täyttää tietyt asiat. Muistan, että työharjoittelu aika meni aikalailla sillä tietyllä kaavalla, miten kirjoittaa rikosilmoitus. Kyllä niissä tietysti sellaista vanhaakin jäämistöä on. Tärkeintä on löytää sellainen oma tyyli siinä ja mieltää sen mitä siinä olis niin kuin itselle hyvä olla. Eri laitoksilla on erilaiset tavat ja käytänteet. Mutta kyllä sitä sitä kokemuksen kautta oppii sen oman tyylin tehdä niitä ilmoituksia. (SJKH4)

No emmä nyt mitään ihmeellistä oo huomannu, että kyllähän ne sillon kun tulee tiettyjä juttuja ja kentälle sanoo, että voitteko kiinnittää huomiota niin kyllä ne varmasti siihen kiinnittää huomiota. (JKLH4)

Emmä oo huomannu mitää olennaista muutosta. Välillä sieltä tulee hyviä ja ajaa asiansa ja välillä tumpsahaa sitten huonompiakin. Kai ne resurssit jotenkin vaikuttaa. (SJKH2)

Tutkijat, jotka ovat olleet töissä yli kymmenen vuotta olivat sitä mieltä, että rikosilmoitusten laatu on parantunut siitä lähtien, kun he ovat aloittaneet oman virkauransa. Tutkijat, jotka olivat olleet töissä alle kymmenen vuotta, eivät olleet huomanneet rikosilmoitusten laadussa merkittäviä eroja.

Suurin osa haastateltavista koki, että rikosilmoituksen laadulla on vaikutusta juttujen päätöksiin. Mitä paremmin rikosilmoitus on kirjattu, sitä helpompi on päättää mitä jutulle tehdään. Yksi kahdeksasta haastateltavasta oli sitä mieltä, että puutteellisesti kirjattu rikosilmoitus voi johtaa siihen, että itse asia tullaan selvittämään myös puutteellisemmin ja se saattaa edetä todella pitkällekin, ennen kuin asiaa tullaan korjaamaan.

Kyllä mä uskon, että mitä monipuolisempi ilmoitus on, niin on varmasti helpompi päättää ja hahmottaa, miten se juttu tulee päättymään. Mutta mitä puutteellisempi se ilmoitus on, niin sitä huolimattomammin sitä voi tulla tutkijana hoidettua. Ja sitten ei tuu huomioitua kaikkia asioita. Eli se voi

mennä käsien läpi tosi pitkällekin, ennen kuin siitä huomaa joitain asioita. (SJKH4)

Kyllähän ne asiat saa selville pääsääntöisesti tutkijakin kysymällä vaikka kenttämieheltä, tai kuka sen ilmoituksen on ylipäätään tehnytään. Kyllä sieltä ne tiedot usein saadaan selville. Tai sitten kuulusteluiden kautta. Emmä nyt näe, että ne mitenkään erityisesti vaikuttaa juttujen päätöksiin. (SJKH2)

Tottakai se vaikuttaa. Varsinkin jos se on hyvä se ilmoitus niin sen päätöksen voi tehdä heti että meneekö se tutkintaan vai keskeytetäänkö se ja jos se on huono niin sitten sitä pitää pystyä täydentää. Toisaalta sitten sen ilmoituksen huonous saattaa joskus johtua myöskin asiakkaasta, että sitä ei välttämättä tiedä, että sitten pitää myöhemmin pyytää täydennystä. (JKLH2)

Tutkijat painottivat, että hyvin laadittu rikosilmoitus nopeuttaa rikoksen selvittämistä ja sitä kautta asian saamista päätökseen. Tutkijat olivat kuitenkin sitä mieltä, että huonosti laadittu rikosilmoitus ei tarkoita sitä, että sitä ei saataisi selvitettyä ja sitä kautta päätettyä. Tutkijat olivat sitä mieltä, että asia selviää kuitenkin yleensä lopullisesti vasta kuulusteluiden kautta.

Haastateltavista suurin osa oli sitä mieltä, että kiirettä ei pysty erottelemaan vuodenaikojen ja resurssien mukaan. Kahdeksasta haastateltavasta kahden mielestä Jyväskylässä kiire näkyy kesällä rikosilmoitusten laadussa laatua heikentävänä tekijänä.

En sanois, en kyllä tiedä olenko kuinka tarkkaan kiinnittänyt huomiota, mutta vaikka kesällä on tosi paljon enemmän keikkoja ja ilmoituksia tulee tosi paljon ja on kaikennäköistä hässäkkää, mun mielestä kuitenkin yllättävän hyvin varmaan partiot sitten käyttää sen kirjaamisajan, että vaikka niitä keikkoja on jonotuksella nii he tietää, että pakko on jotain järkevää saada paperille, että se tehdään kuitenkin kunnolla tai sitten jotenkin vuoron päätteeksi. (JKLH3)

On selvästi merkitystä. Kyllähän toi nyt mielenkiintoinen kesä siinä mielessä, että nää putkaväistötilat ei varmaan pysty palvelemaan niin paljon kuin sinne ois asiakkaita tulossa, niin kyllähän sillä on vaikutusta kiireeseen. (JKLH2)

Kyllä se kiire näkyy siellä välillä, että sinne tuloo välillä huolimattomuusvirheitä. Ihmisten nimet kirjoitellaan väärin, osallisuudet menee sekaisin. Toisaalta ne on aivan inhimillisiä juttuja, mikkä me sitten heti nährään. Ne on yksittäistapauksia, että kun viideltä aamuyöllä ruvetahan kirjaamaan illalla kahreksan aikaan tapahtunutta asiaa, niin kyllä sen ymmärtääkin. (SJKH3)

Tutkijat kokivat, että kiire näkyy välillä rikosilmoitusten laadussa. Kiire koettiin kumminkin enemmän vuorokohtaisena asiana, kuin resurssi tai vuodenaikasyynä. Muutama haastateltava koki, että jos esimerkiksi tutkintamuistioon laittaa tutkijalle tiedon, että on ollut kiire, on helpompi ymmärtää jos rikosilmoituksessa on puutteita.

6.2 Laadun vaikutus rikostutkijan työhön

Tutkijat painottivat, että rikosilmoituksen hyvä laatu nopeuttaa asian käsittelyä. Tutkijoiden näkemyksen mukaan puutteellinen rikosilmoitus aiheuttaa heille lisätyötä ja heikentää työmotivaatiota.

Kyllä se vaikuttaa aika paljonkin. Joskus kun aloittaa tutkimaan rikosta, niin heti ensimmäisenä joutuu mettästäämään kauan niitä henkilötietoja ja puhelinnumeroita. Välillä on tosiaan niin hyviä ja selkeitä ilmoituksia ja asiat on otettu tosi hyvin huomioon. Siitä on tosi helppo alottaa tutkiminen ja pääsee heti vauhtiin. Eli kyllä se aika paljonkin vaikuttaa. (SJKH1)

Sillä on iso merkitys, että jos se on huono se ilmoitus meille, niin se aiheuttaa lisää töitä ja sanotaanko että ei se hirveesti se huono ilmoitus työmotivaatiota lisää, enemmänkin ärtymystä se lisää. Jos se ilmoitus on hyvä niin kyllähän sitä on ihan ilo työstää sitä juttua olkoon se juttu melkeinpä mikä vaan kun näkee että sen ilmoituksen tekijä on pohtinut ne perusasiat kuntoon. (JKLH2)

No se vaikuttaa ainakin sillä tavalla, että jos on oikeesti hyvä ilmoitus jossa on kaikki tarpeellinen ja just pikkutiedoista lähtien on osoitteen ja puhelinnumerot oikein ja näinpoispäin se säästää aikaa ennen kaikkea eikä tarvi tehdä sitä semmoista ylimääräistä taustaselvittelyä eri järjestelmistä, että mikä tyyppi ja missä asuu ja näin. (JKLH3)

Kaikki tutkijat olivat sitä mieltä, että rikosilmoituksen laatu vaikuttaa merkittävästi omaan työskentelyyn. Hyvin laadittuun rikosilmoitukseen on helppo päästä käsiksi ja siitä on helppo lähteä selvittämään rikosta.

Haastateltavista suurin osa ei osannut nimetä yksittäistä tapausta, jossa rikosilmoituksen laatu olisi ollut avainasemassa rikoksen selvittämisen kannalta. Tämä johtuu siitä, että rikosilmoituksia kertyy yksittäiselle tutkijalle todella paljon.

Hyvin tehryystä ilmoituksista tuloo mielehen esimerkiksi tällaiset mökkimurtosarjat, mitä täs on ollu. On pystytty hyvin kartoottamaan sitten, mikä vois liittyä mihinkäkin. Siitä ny on vuosia aikaa, mutta oli Keski-Pohjanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja jopa tuos Satakunnan puolella mökkimurtoa viitisenkymmentä. Niin hyvin kirjatuulla tekotavoolla saatihin aika lailla hyvin sarjootettua ne yhreksi ja samaksi ketjuksi. (SJKH3)

Semmonen yks huvittava pikku esimerkki, kun sitä tossa ryhmänjohtajan kanssa pohdittiin, että kun oli ollut auto tuolla keskellä tietä ja vähäsen kolaroitu ja kuski ei paikalla ja sit kun partio oli jo siinä paikalla selvittämässä asiaa niin sit siihen paikalle oli tullut tää auton kuljettaja. Ja tosiaan kun ilmoitukseen oli kirjattu, että kuljettaja tuli paikalle, niin sitten tavallaan ei mitään muuta siitä ei sitten sanottu. (JKLH3)

Kahdeksasta haastateltavasta kahdella henkilöllä tuli haastattelussa mieleen ilmoitus, josta olisi ollut apua rikoksen selvittämisessä. Loput kuusi haastateltavaa olivat sitä mieltä, että rikosilmoituksia on tullut työuralla niin paljon, että on vaikea ruveta kertomaan mitään yksittäistä rikosilmoitusta, josta olisi ollut hyötyä rikoksen selvittämisen kannalta.

Haastateltavista seitsemän kahdeksasta oli sitä mieltä, että naisten ja miesten laatimissa rikosilmoituksissa ei ole sukupuolesta johtuvia eroja.

Kyllä mä sanoisin, että ne naiset osaa tai viitsii kirjata paremmin niitä ilmoituksia. En tiedä mistä se johtuu, mutta en nyt yhtäkkiä muista, että yhtään ilmoitusta, jossa olisi huomattavasti puutteita olisi naiskonstaapelin tekemä. Joku siinä on, että naiset vie voiton siinä osiossa. (SJKH2)

No eipä siinä oikeestaan oo. Täällä on niin vähän naisia, että ei sitä erota kumpi sen on tehnyt. (JKLH4)

Täytyy sanoa, että enpä juuri. Ei mun mielestä täällä ainakaan oo huomattavissa sitä että ois jotenkin selkeesti erilaisia. Mun mielestä ne on aika samanlaisia. En pysty tavallaan siitä ilmoituksesta jos en lukisi kuka on ilmoituksen kirjannut, niin päättelemään sukupuolta. (JKLH3)

Haastateltavat olivat sitä mieltä, että kummatkin tekevät välillä hyviä ja huonoja ilmoituksia. Seinäjoella yksi haastateltava oli sitä mieltä, että naiset saattavat tehdä ilmoituksia tunnollisemmin, kun miehet. Seinäjoelta yksi haastateltava lisäsi, että joskus jokin vakava rikos saattaa vaikuttaa naisiin tunnepuolella enemmän kuin miehiin ja sitä kautta se vaikuttaa ilmoituksen kirjaamistapaan, vaikka se ei saisi vaikuttaa.

Tutkijat painottivat, että työkokemusta tärkeämpi asia on monipuolinen kokemus poliisin työstä. Haastattelujen mukaan kokemus ei takaa laadukasta rikosilmoitusta, vaan laatu riippuu henkilöstä ja hänen työmotivaatiosta.

Ennemmin sanoisin, että se monipuolinen kokemus vaikuttaa enemmän, kun ne pelkät työvuodet. Mitä leviämmältä alueelta on osaamista, niin sitä paremmin osaa ja laadukkaampaa jälkeä tehrä. (SJKH3)

En ole huomannut vaikutusta. Pitkään töitä tehneet saattavat aivan yhtä hyvin toimia laiskasti/tietämättömästi ilmoitusten kirjaamisessa, jos ei ole koskaan omaksunut hyviä ammattitapoja. Nuoremmalle hyvin iskostetut tavat kantavat hedelmää pitkälle tulevaisuuteen. (JKLH1)

Osa haastateltavista oli sitä mieltä, että vanhemmilla poliiseilla on enemmän tietotaitoa asioista, mutta se voi olla myös sitä, että vanhemmat poliisit kirjaavat suppeammin ilmoituksia. Muutama haastateltavista oli pannut merkille, että nuoremmat poliisit kirjaavat rikosilmoituksia paremmalla motivaatiolla.

Haastateltavat painottivat, että rikosilmoitusten laatu vaikuttaa työmotivaatioon, mutta joko hyvin tai huonosti laadittu rikosilmoitus ei saa vaikuttaa asian selvittämiseen.

Osaltaan kyllä. Todellisuudessa huonoja ilmoituksia tulee melko harvoin, joten sinällään motivaationa voisi sanoa, että vaikuttaa positiivisesti, koska hyviä ilmoituksia tulee mielestäni useammin kuin huonoja. (JKLH1)

Joo kyllä se vaikuttaa. Kyllähän se hyvä ilmoitus, paljon mukavampi sitä on alkaa penkoo. Paska ilmoitus saattaa jäädä pinon pohjalle. (JKLH4)

Totta kai se vaikuttaa siihen motivaatioon. Kun on hyvin kirjattu ilmoitus ja siitä selviää paljon asioita, niin totta kai se motivoi. Siitä on mukavampi ryhtyä toimeen. (SJKH1)

Haastateltavat olivat sitä mieltä, että hyvin laadittu rikosilmoitus lisää omaa työmotivaatiota ja asiaa on mukavampi lähteä selvittämään, jos ilmoitus on kirjattu laadukkaasti. Osa haastateltavista kertoi, että huonosti tehty rikosilmoitus jää helposti pinon pohjalle odottamaan sen hoitamista.

Haastateltavat olivat antaneet palautetta vain muutamia kertoja. Haastateltavien mielestä palautteen antaminen koettiin tärkeäksi ja, että sitä pitäisi antaa enemmän.

No oon muutaman kerran antanut, et enemmän pitäis antaa, mutta se unohtuu aina jotenki, mutta oon mä muutaman kerran antanu ja kyllähän niille hyvä mieli siitä tulee ja kyllä se varmasti motivoi niitä tekee."(JKLH4)

Aika vaikee on antaa palautetta. Useammin pitäis antaa. Oon mä siihen ainakin pyrkinyt, että jos tulee hyvä ilmoitus ja näkee sen tekijän tuolla jossain työpaikalla, niin tulee mainittua. Mun mielestä on tosi tärkeätä antaa sitä hyvää palautetta, koska harvoin täällä näkee sitä työnsä jälkeen ,saatika siitä annetaan mitään palautetta. Se saattaa motivoida tekee sitä hyvää työtä jatkossakin. Huonommista ilmoituksista on tosia vaikea antaa negatiivista palautetta. (SJKH1)

Haastatteluista nousi esiin, että hyvin tehdystä työstä ollaan annettu jonkin verran positiivista palautetta. Haastateltavat olivat sitä mieltä, että negatiivista palautetta on vaikeampi antaa. Osa haastateltavista kertoi pyytäneensä partiolta lisätietoja ja täydennystä rikosilmoitukseen

sähköpostin välityksellä ja tätä kautta ovat antaneet epäsuoraa palautetta rikosilmoituksen laadusta.

6.3 Rikosilmoituksissa käytetty kieli

Haasteltavista suurin osa oli sitä mieltä, että rikosilmoitusten selostusosissa ei ole suuria kielellisiä puutteita.

On se kyllä helposti ymmärrettävää. Tietenkin toiset luontaisesti on kirjallisesti lahjakkaampia, onhan siinä aina kehittämisen mahdollisuuksia. Sanotaanko, että jos se on huono niin voi olla että siinä ei ymmärretä välttämättä tutkinnan näkökulmaa. Mun mielestä suuntaus on ollut selvästi parempaan suuntaan. (JKLH2)

Ohan siinä kielellisiä puutteita jonkin verran tietyillä henkilöillä. Tietysti ite pyrin siihen, mitä kaikkea kirjaan noihin rikosilmoituksiin kirjaan, niin se olis mahdollisimman selkeitä. Ne on virallisia dokumentteja ja ne menee asianosaisten luettavaksi. (SJKH2)

Osa haastateltavista painotti sitä, että rikosilmoitusten selostusosien olisi hyvä olla selkeästi kirjattuja, koska ne ovat virallisia asiakirjoja, jotka menevät eteenpäin. Haasteltavien mielestä selostusosien teksti on pääosin helposti ymmärrettävää.

Haastateltavat, joilla oli työuraa takana useampia vuosia, olivat sitä mieltä, että rikosilmoitusten selostusosien kieli on muuttunut parempaan suuntaan. Haastateltavat, joilla oli työuraa muutama vuosi, eivät olleet huomanneet selostusosan kielessä muutosta.

En ole huomannut muutosta uran aikana. (JKLH1)

Mun mielestä suuntaus on ollut selvästi parempaan suuntaan. Tietenki mä oon ollut 80 luvun puolesta välistä asti töissä ja siihen aikaan on ollut sotien jälkeen syntyneitä töissä ja silloin poliisit on valittu ihan eri perusteilla kuin nykyään. Silloin jos oli riittävät raamit niin se riitti vaikka ei ois ollut niin lahjakas muuten. (JKLH2)

Kyllähän se kielioppi on parantunut ja parempaa nykyään. Tietysti tekniikkakin on kehittännyt, joten se mahdollistaa paremman kirjaamisen. Eli kun enää ei kirjoiteta kirjoituskoneilla, niin nykYTEKNIKALLA on helpompi kirjoittaa pidempiäkin ilmoituksia. (SJKH3)

Haastateltavat olivat sitä mieltä, että nykyään lähes kaikki poliisit osaavat tuottaa laadukasta ja hyvin ymmärrettävää tekstiä. Haastateltavat nostivat kuitenkin esille, että osa poliiseista on kielellisesti lahjakkaampia kuin toiset ja se näkyy rikosilmoitusten selostusosassa.

7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tarkoitus oli selvittää, millaisia eroja rikosilmoitusten laadinnassa on Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemien välillä. Tutkimuksessa pyrittiin saamaan selville, millaisia näkemyksiä tutkijoilla on kenttäpartioiden kirjaamien rikosilmoitusten laadusta sekä siitä, miten se vaikuttaa tutkintaan. Lisäksi selvitimme, millaisia puutteita rikosilmoituksissa esiintyy, sekä mitä asioita tutkijan näkökulmasta rikosilmoituksessa tulisi olla. Tutkimuksesta voidaan todeta, että sille asetetut tavoitteet toteutuivat hyvin. Tämä johtui siitä, että teemahaastattelu sopi tutkimukseemme erinomaisesti. Haastateltavat saivat vastata ennalta asettamiimme kysymyksiin omin sanoin.

Ensimmäiseksi tutkimuksemme perusteella tutkijat määrittivät rikosilmoituksen laadun. Kaikki vastaajat painottavat, että rikosilmoituksen tulee olla selkeä ja loogisesti kirjattu ja laadittu. Kaikki turha teksti tulee jättää pois. Omia mielipiteitä ei tule kirjata rikosilmoitukseen. Kaikki omat mielipiteet ja arvailut pitää kirjoittaa tutkintamuistioon. Laatu koettiin sekä Jyväskylän, että Seinäjoen poliisiasemilla pääosin hyvänä. Rikosilmoitusten selostusosan kieli on ymmärrettävää ja selkeästi luettavaa. Joko liian lyhyet tai liian pitkästi laaditut rikosilmoitukset koettiin haastateltavien joukossa ongelmallisiksi.

Tutkimuksestamme nousi esiin, ettei rikosilmoitusten selostusosissa ole suuria kielellisiä puutteita. Vanhemmilla poliiseilla on enemmän tietotaitoa asioista, mutta voi olla myös, että vanhemmat poliisit kirjaavat suppeammin ilmoituksia. Esiin nousi myös, että nuoremmat poliisit kirjaavat rikosilmoituksia paremmalla motivaatiolla.

Toiseksi tutkimuksestamme selvisi kuinka rikosilmoitusten laatua voitaisiin parantaa. Aineiston perusteella asiat tulee kirjoittaa tiivistetysti, jotka ovat selvinneet lähtötilanteessa. Tärkeää on kirjata ainoastaan olennaiset asiat ylös. Rikosilmoitus tulee kirjoittaa lyhyesti ja omia tulkintoja välttämällä. Liian paljon ei tule kirjoittaa, ettei rikosilmoitukseen tule omia mielipiteitä ja turhia asioita. Rikosilmoitusten selkeydessä on satunnaisesti puutteita niin Seinäjoen kuin Jyväskylän poliisiasemilla. Rikosilmoituksen laadun parantamiseksi, rikosilmoituksesta tulee aina selvittää, keneltä kyseinen tieto on saatu rikosilmoitukseen. Laadun parantamiseksi selostuksessa olisi hyvä tulla esille rikoksen tunnusmerkistö ja yksityiskohtainen tekotapa. Tutkinnan helpottamisen kannalta yhteystiedot ovat tärkeässä roolissa osapuolten tavoittamisen kannalta.

Poliisihallituksen ohjeen (2020/2013/5231) mukaan ajantasaiset yhteystiedot sekä varsinkin puhelinnumerot ovat tärkeitä henkilön tavoittamisen kannalta, rikosasian selvittämisessä. Jokainen haastateltava nosti esille puutteita yhteystietojen kirjaamisessa. Haastateltavien mielestä rikosilmoituksissa on ilmennyt, että puhelinnumeroita ei ole kysytty tai ne on kirjattu väärin. Tämä vaikeuttaa huomattavasti tutkijan työtä, varsinkin nykyisin, kun ihmisillä on paljon käytössä prepaid-liittymiä ja numerot vaihtuvat usein.

Haastateltavien näkemyksen mukaan kiire ja motivaation puute vaikuttaa negatiivisesti rikosilmoituksen laatuun ja sitä kautta niiden selkeyteen. Kiireen vaikutuksesta rikosilmoituksen laatuun tuli haastateltavilta erilaisia mielipiteitä. Osa näki, että kiire näkyy laadussa ja osa ei ole huomannut kiireellä olevan vaikutusta laatuun. Muutama haastateltava nosti esille, että jos rikosilmoituksen kirjaaja kokee kiireen vaikuttavan ilmoituksen tekoon, tulisi hänen kirjoittaa siitä tutkintamuistioon tutkijalle tiedoksi. Näin tutkija tietää, että jos rikosilmoituksessa on puutteita, sitä ei ole tahallaan tehty puutteellisesti.

Pitkään kentällä työskennelleet poliisit osaavat haastatteluiden perusteella kysyä oikeanlaisia kysymyksiä ja sen seurauksena ilmoitukset voivat laadukkaampia. Leipääntyminen työhön saattaa olla syynä puutteelliseen kirjaamiseen ja tällöin laatu saattaa heikentyä.

Tutkijat painottavat niin Seinäjoella kuin Jyväskylässä, ettei kukaan tahallaan tee huonoja ilmoituksia. Yön pikkutunteina väsymys ja lukuisat keikat ovat yksi syy puutteellisen ilmoituksen tekemiseen. Yksi haastateltavista nosti esille, että esimerkiksi kuolemansyytutkintatehtäviltä tehdyt rikosilmoitukset ovat joskus puutteellisia. Haastateltavan mukaan puutteet voivat johtua osaamisen ja koulutuksen puutteesta.

Rikosilmoitusten selostusosien tulee olla selkeästi kirjattuja, koska ne ovat virallisia asiakirjoja, jotka menevät eteenpäin. Haastatteluissa nousi esille, että slangisanoja tulisi välttää selostuksessa juuri sen vuoksi, että rikosilmoitukset ovat virallisia asiakirjoja. Haastateltavien mielestä selostusosien teksti on pääosin helposti ymmärrettävää.

Kolmanneksi rikosilmoituksen hyvä laatu nopeuttaa asian käsittelyä. Rikosilmoituksen laatu vaikuttaa merkittävästi tutkijan omaan työskentelyyn. Hyvin laadittuun rikosilmoitukseen on helppo päästä käsiksi ja siitä on helppo lähteä selvittämään rikosta.

Puutteelliseen rikosilmoitukseen on vaikeampi päästä sisälle ja jutun selvittämisen aloittaminen venyy helpommin kuin laadukkaasti tehdyn rikosilmoituksen.

Martelan ja Jarenkon (2014) mukaan sisäinen motivaatio lähtee ihmisestä itsestään. Jos ihminen on sisäisesti motivoitunut, hän hakeutuu itseohjautuvasti tekemään asioita, joista hän on kiinnostunut. Ihminen kokee tehtävän niin mielenkiintoiseksi, että haluaa tehdä sen, palkkiosta riippumatta. Sisäisesti motivoituneen ihmisen ei tarvitse käyttää ylimääräistä energiaa asiassa pysymiseen, eikä näin ollen kuormitu työssä niin paljon kuin vain ulkoisesti motivoitunut ihminen.

Suurin osa haastateltavista sanoi, että rikosilmoituksen laatu vaikuttaa omaan motivaatioon. Rikosilmoituksen laadulla on nimenomaan vaikutusta tutkijan sisäiseen motivaatioon. Kun rikosilmoitus on tehty laadukkaasti, sen selvittämisen aloittaminen on mukavaa. Kun taas rikosilmoituksessa on puutteita, haastateltavien mukaan rikosilmoitus jää helposti juttupinon pohjalle odottamaan.

Tutkimuksessamme suurin osa oli sitä mieltä, ettei naisten ja miesten laatimissa rikosilmoituksissa ei ole sukupuolesta johtuvia eroja. Se onko ilmoituksen laatinut kumpi tahansa, mies tai nainen, ei vaikuta tutkijan työskentelyyn. Kummatkin sukupuolet tekevät välillä hyviä ja huonoja ilmoituksia. Seinäjoella haastateltavista yksi oli sitä mieltä, että naiset saattavat tehdä ilmoituksia tunnollisemmin, kun miehet. Samoin yksi haastateltava lisäsi, että joskus jokin vakava rikos saattaa vaikuttaa naisiin tunnepuolella enemmän kuin miehiin ja sitä kautta se vaikuttaa ilmoituksen kirjaamistapaan.

Työkokemusta tärkeämpi asia on monipuolinen kokemus poliisin työstä. Vanhemmilla poliiseilla on enemmän tietotaitoa asioista, mutta se voi olla myös sitä, että vanhemmat poliisit kirjaavat suppeammin ilmoituksia. Joidenkin haastateltavien mukaan nuoremmat poliisit kirjaavat ilmoituksia paremmalla motivaatiolla. Osa haastateltavista näki, että nuoremmat poliisimiehet saattavat kirjoittaa yksityiskohtaisempia selostuksia, sillä he ei välttämättä tiedä mitkä asiat ovat merkityksellisiä rikoksen tutkinnan kannalta. Tämä korostuu erityisesti rikosnimikkeissä, joita tapahtuu harvemmin. Useissa haastatteluissa nousi esille työkierron merkitys laadukkaassa työskentelyssä. Usean haastateltavan näkemyksen mukaan, työkierrolla on positiivinen vaikutus rikosilmoitusten laatuun. Osa haastateltavista koki jopa, että työkierto voisi olla pakollista laadun parantamiseksi.

Haastatteluista nousi esiin, että hyvin tehdystä työstä ollaan annettu jonkin verran positiivista palautetta. Haastateltavat olivat sitä mieltä, että negatiivista palautetta on vaikeampi antaa. Osa haastateltavista kertoi pyytäneensä partiolta lisätietoja ja täydennystä rikosilmoitukseen sähköpostin välityksellä ja tätä kautta ovat antaneet epäsuoraa palautetta rikosilmoituksen laadusta. Moni haastateltavista oli sitä mieltä, että palautetta pitäisi antaa enemmän.

Rikosilmoitusten laadun parantamisen kannalta vertaispalaute rikostutkijoiden ja kentällä työskentelevien poliisimiesten välillä on erityisen tärkeää. Kupiaksen, Peltolan ym (2016) mukaan vertaispalautteella on mahdollista saada kollega oivaltamaan uusia asioita ja uudenlaisia näkemyksiä. Vuoropuhelu työyhteisössä on avainasemassa kehittymisen ja osaamisen parantamisen kannalta.

Neljänneksi rikosilmoitukset ovat laadittu nykyisin yhdenmukaisemmin. Tutkimuksen mukaan, oman tyylin löytyminen kirjaamiseen, parhaiten löytyy kokemuksen kautta. Myös eri laitoksilla on omat tavat ja käytänteet.

Poliisihallituksen ohjeen (2020/2013/5231) tavoitteena on, että jokainen virkamies kirjaa ilmoituksen samalla tavalla ja yhtä laadukkaasti. Haastateltavat, jotka ovat olleet töissä yli kymmenen vuotta olivat sitä mieltä, että rikosilmoitusten laatu on parantunut siitä lähtien, kun he ovat aloittaneet oman virkauransa. Tutkijat, jotka olivat olleet töissä alle kymmenen vuotta, eivät olleet huomanneet rikosilmoitusten laadussa merkittäviä eroja. Kentälle annettu palaute johtaa myös usein laadukkaampaan kirjaamiseen.

Haastateltavat, joilla oli työuraa takana useampia vuosia, olivat sitä mieltä, että rikosilmoitusten selostusosien kieli on muuttunut parempaan suuntaan. Haastateltavat, joilla oli työuraa muutama vuosi, eivät olleet huomanneet selostusosan kielessä muutosta. Haastateltavat olivat sitä mieltä, että nykyään lähes kaikki poliisit osaavat tuottaa laadukasta ja hyvin ymmärrettävää tekstiä.

Viidenneksi tutkimuksemme mukaan haastateltavat kokivat sekä Jyväskylässä, että Seinäjoella rikosilmoitusten laadun olevan pääsääntöisesti hyvällä tasolla. Kaikki haastateltavat olivat samaa mieltä siitä, että rikosilmoitusten laadussa esiintyy eroja. Kaikki haastateltavat kertoivat yleisimmäksi puutteeksi yhteystietojen puutteen. Yleisimmin rikosilmoituksesta puuttuu asianosaisen puhelinnumero, mikä vaikeuttaa tutkijan työtä. Seinäjoen poliisiasemalla yksi haastateltavista kertoi huomanneensa puutteita humalatilan

tutkintapyyntö pakkokeinon täyttämässä. Seinäjoen poliisiasemalla kyseisen pyynnön täyttäminen kuuluu rikosilmoituksen kirjaajan tehtäviin. Jyväskylän poliisiasemalla käytäntönä on, että jutun tutkija täyttää humalatilán tutkintapyyntö. Osa molempien poliisiasemien haastateltavista koki, että myös muiden pakkokeinojen kirjauksissa on puutteita, muun muassa takavarikossa aloituspäätökset puuttuvat usein.

Eniten eroja poliisiasemien välillä aiheutti kysymys miesten ja naisten kirjaamien rikosilmoitusten laadusta. Seinäjoen poliisiaseman haastateltavista kaksi kertoi huomanneensa naisten kirjaavan rikosilmoitukset tunnollisemmin ja tarkemmin. Kolmas haastateltava Seinäjoen poliisiasemalta kertoi huomanneensa, että naisten kirjaamista raiskausrikosilmoituksista joskus huomaa kirjoitusasun perusteella tunnetilasta, että kirjaaja on nainen. Jyväskylän poliisiasemalla kukaan haastateltavista ei ollut huomannut eroja miesten ja naisten kirjaamista rikosilmoituksista.

7.1 Tutkimuksen validius ja reliaabelius

Varsinkin laadullisessa tutkimuksessa tutkijan täytyy koko ajan pohtia tekemiään ratkaisujaan ja näin ollen ottamaan kantaa analyysin kattavuuteen ja tutkimuksen luotettavuuteen. Luotettavuuskysymys nousee esille nimenomaan tieteellisiksi luokitelluissa teksteissä. Tutkimuksen uskottavuudella luotettavuuden arvioinnissa tarkoitetaan sitä, että tutkijan on varmistuttava siitä, että tulkinat vastaavat haastateltavien käsityksiä. Vahvistuvuudella taas tarkoitetaan sitä, että tulkinnoille löytyy tukea muista tutkimuksista, joissa käsitellään samaa ilmiötä. Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnin kannalta tärkeintä on kuitenkin väitteiden perustelu ja totuudenmukaisuus. (Eskola Jari & Suoranta Juha 2008, 151–153)

Ulkoinen validiteetti kuvaa pätevyyttä aineiston ja siitä tehtyjen tulkintojen ja johtopäätösten välillä. Reliabiliteetilla tarkoitetaan sitä, että aineiston tulkinnoissa ei ole ristiriitaisuuksia. Aineistonkeruumenetelmän tarkkuutta voidaan lisätä havainnointikertoja lisäämällä. Tällä tarkoitetaan sitä, että esimerkiksi haastattelutilanteessa samaa asiaa voidaan kysyä hieman eri tavalla. Tutkimuksen luotettavuutta lisää myös se, että lukijalle annetaan katkelma, josta tutkija on tulkintansa tehnyt. Näin ollen lukija voi olla joko samaa mieltä tulkinnasta tai erimielä. (Eskola Jari & Suoranta Juha 2008, 154–157)

Hirsjärvi ja Hurme (2008, 186) määrittelevät reliiabeliuden tarkoittavan, että kun tutkitaan samaa henkilöä, saadaan toisellakin tutkimuskerralla samanlainen tutkimustulos. Lisäksi heidän toisen määritelmän mukaan tutkimustulos on reliiabeli, jos kaksi tulkitsijaa päätyy samanlaiseen tulokseen.

Haastattelututkimuksessa keskeiseksi validiuden muodoksi nousee rakennevalidius. Tällä tarkoitetaan sitä, että tutkijan tulee dokumentoida millä perusteella on päätyttyä kuvaamaan haastateltavien näkemyksiä. Menettely tulisi perustella uskottavalla tavalla. (Hirsjärvi ja Hurme 2008, 186)

Tutkimuksessamme haastattelimme Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemalta yhteensä kahdeksaa rikostutkijaa. Molemmilta poliisiasemilta haastateltavat olivat samasta tutkintaryhmästä. Tutkimuksemme tarkoituksena oli kartoittaa rikosilmoitusten laadun tasoa rikostutkijoiden näkökulmasta. Tutkimuksemme tulosta ei voi pitää yleispätevänä, vaan se on suuntaa antava. Tutkimuksemme tulos osoittaa vain yhden tutkintaryhmän näkemyksen molemmilta poliisiasemilta.

Kaikki haastattelut äänitettiin ja litteroitiin tarkasti sanasta sanaan luotettavuuden parantamiseksi. Olemme myös yhdessä pohtineet aineistoa ja tehneet siitä yhteisiä tulkintoja, mikä lisää tutkimuksemme reliiabeliutta. Haastatteluissa samat teemat nousivat esille useaan kertaan. Näin ollen väärin tulkintojen tekemisen vaara vähenee, koska sama asia käsiteltiin useampaan kertaan. Varmistimme haastattelutilanteissa tekemiemme tulkintojen oikeellisuuden haastateltavilta haastattelun yhteydessä.

8 POHDINTA

Prosessina tutkimuksemme tekeminen omilla harjoittelupaikoillamme oli antoisa ja mielenkiintoinen. Tutkimusaiheemme Rikostutkijoiden näkemyksiä rikosilmoitusten laadusta Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemilla on laittanut meidät ajattelemaan, kuinka itse työssämme tulevana poliisimiehinä onnistumme tekemään laadukasta poliisityötä, oli tulevat työtehtävämme sitten miltä sektorilta hyvänsä. Mielestämme laatimamme tutkimus kiinnosti myös haastateltavia rikostutkijoita sekä Jyväskylässä, että Seinäjoella. Huomasimme molemmat työharjoittelun tutkintajakson aikana, kuinka paljon vaikutusta rikosilmoituksen laadulla on omaan työskentelyyn. Lisäksi koemme, että tutkintajakson jälkeen osaamme ottaa tutkijan näkökulman huomioon rikosilmoituksia kirjatessa.

Mielestämme onnistuimme opinnäytetyön aikataulun toteuttamisessa hyvin. Olimme sopineet haastattelut ajoissa ja kummallakin meistä oli tasavertainen rooli opinnäytetyön laatimisessa. Sovimme keskenään määräajat haastatteluiden suorittamiselle ja saimme haastattelut hoidettua ja litteroitua paljon ennen suunniteltua. Koimme, että haastattelut olivat luontevaa suorittaa omilla työharjoittelun poliisiasemilla, sillä haastateltavat olivat tulleet meille tutuksi poliisitöiden ohessa.

Haastatteluiden tuloksina meille selvisi, että sekä Jyväskylässä, että Seinäjoella on lähes samanlaisia haasteita sekä positiivisia asioita rikosprosessin etenemisessä aina ensipartion toiminnasta valmiiseen esitutkintapöytäkirjaan asti. Haastateltavat olivat suurimmaksi osaksi tyytyväisiä Jyväskylässä ja Seinäjoella rikosilmoitusten laatuun. Kaikissa haastatteluissa nousi esille yhteystietojen puutteellisuus, minkä vuoksi ongelma on mahdollisesti valtakunnallinen. Tätä olisi mahdollista tutkia esimerkiksi määrällisellä tutkimuksella rikostutkijoille. Haastatteluiden perusteella ei ilmennyt isompia eroavaisuuksia poliisiasemien välillä.

Jälkeenpäin katsottuna olisimme saaneet Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemien eroja selkeämmin näkyviin kysymyksillä, jotka olisivat koskeneet enemmän laitosten käytäntöjä rikosilmoitukseen liittyvissä ohjeistuksissa. Mielestämme oli kuitenkin positiivista huomata, että molemmilla poliisiasemilla rikostutkijat ovat tyytyväisiä rikosilmoitusten laatuun.

Rikosilmoitusten laadusta ei ole aikaisempaa tutkimusta. Aihe on erittäin ajankohtainen, koska laadusta puhutaan paljon ja sitä pyritään parantaa työpaikoilla. Tutkimustamme voisi

jatkaa kvantitatiivisella tutkimuksella rikostutkijoille. Kvantitatiivisella tutkimuksella voisi saada yleispätevää tutkimustulosta kyseisestä aiheesta.

Lopuksi haluamme vielä kiittää Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemien rikostutkijoita, jotka osallistuivat positiivisella asenteella tutkimukseemme sekä opinnäytetyöohjaajaamme Heli Jalanderia ohjauksesta ja aikataulussa joustamisesta.

LÄHTEET

Deci Edward & Ryan Richard 1985: *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. Plenum Press, New York 1985.

Eskola Jari & Suoranta Juha 2008: *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Vastapaino, Tampere.

Eskola Jari & Vastamäki Jaana toim. Aaltola Juhani & Valli Raine 2010: *Ikkunoita tutkimusmetodeihin*. PS-Kustannus, Juva.

Hiam Alexander 2003: *Motivational Management: Inspiring your people for maximum performance*, Amacom New York.

Hirsjärvi Sirkka, Remes Pirkko & Sajavaara Paula 2007: *Tutki ja kirjoita*, Helsinki, Tammi.

Hirsjärvi Sirkka & Hurme Helena 2008: *Tutkimushaastattelu -Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Gaudeamus Helsinki University Press OY, Helsinki, 2008.

Hodson Christine 2001: *Psychology and work*, Routledge, Sussex.

Kananen Jorma: *Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun*. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja-sarja.

Kupias Päivi, Peltola Raija ja Saloranta Paula 2016: *Onnistu palautteessa*. Alma Talent Oy 2016.

Luoma Markku 2001: *Laatua lainvalvontaan, laadun ja osaamisen kehittäminen poliisihallinnossa*. Edita Oyj, Helsinki 2001.

Martela Frank & Jarenko Karoliina 2014: *SISÄINEN MOTIVAATIO -Tulevaisuuden työssä tuottavuus ja innostus kohtaavat*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu, Helsinki, 2014.

Pesonen Herkko 2007: Laatu -Asiantuntijaorganisaation laatuopas. Herkko Pesonen & Infor OY, Juva.

Poliisihallituksen ohje 2013: 2020/2013/5231: Tietojen kirjaaminen poliisiasiain tietojärjestelmään (PATJA).

Puronen Pertti 2005: IRTI kiireestä. WS Bookwell Oy, Juva 2005.

Sillet Dawin 2016: The feedback book: 50 ways to motivate and improve the performance of your people, LID Publishing Ltd London.

Sinokki Marjo 2016: Työmotivaatio: Innostusta, laatua ja tuottavuutta, Tietosanoma OY, Helsinki.

Thomas Kenneth 2009: Intrinsic Motivation at Work: What Really Drives Employee Engagement, Berrett-Koehler Publishers San Francisco, California 2009.

LIITTEET

Teemahaastattelu

Virkaikä, virkanimike/työtehtävä, työtehtävät uran aikana,

1. Laatu
 - Millainen on hyvä rikosilmoitus?
 - Onko rikosilmoitusten laadussa eroja, jos on, minkälaisia? Mistä johtuu?
 - Minkälaisia puutteita rikosilmoituksissa on?
 - Mistä uskot, että puutteet johtuvat?
 - Onko ilmoitusten laadussa tapahtunut muutosta sinä aikana kun olet ollut töissä? Mihin suuntaan? Resurssit? Minkä takia?
 - Vaikuttaako ilmoituksen laatu omaan työskentelyyn? Millä tavalla?
 - Case, missä hyvin/huonosti tehty ilmoitus ollut avainasemassa rikoksen selvittämisen kannalta?
 - Vaikuttaako ilmoituksen laatu juttujen päätöksiin?
 - Naiset/miehet
 - Vaikuttaako työvuodet laatuun?
2. Motivaatio ja palaute
 - Vaikuttaako ilmoituksen laatu omaan työmotivaatioon?
 - Oletko antanut palautetta hyvin/huonosti tehdystä ilmoituksesta? Miten, oliko vaikutusta? Minkälaista palautetta?
3. Kiire
 - Näkyykö kiire ilmoituksien laadussa? Kesä/Talvi? Resurssit?
4. Kieli
 - Onko selostusosassa kielellisiä puutteita? Minkälaista teksti on? Onko helposti ymmärrettävää?
 - Onko tapahtunut muutosta?